

POLITIET

Justis- og beredskapsdepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 Oslo

Politidirektoratet

Deres referanse:

Vår referanse:
20/87295 - 53

Dato:
08.10.2020

Hørings svar - endringer i politiregisterloven og -forskriften - sletting av opplysninger i politiets registre mv

Vi viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 3. juli 2020 om forslag til endringer i politiregisterloven og politiregisterforskriften. Politidirektoratet har fått utsatt høringsfristen til 8. oktober 2020.

Endringsforslagene gjelder blant annet sletting av opplysninger i politiets registre, anmerking av reaksjoner på politiattest, EØS-attest og botid, bruk av opplysninger fra DNA-registeret, sporregisteret i foto- og fingeravtrykkregisteret, dekoding av krypterte opplysninger som formål for hva sperrede opplysninger fra kommunikasjonskontroll kan brukes til, mm.

Direktoratet har forelagt høringen for samtlige politidistrikter, Kripas, Økokrim, Politiets utledningsenhet (PU), Utrykningspolitiet (UP) og Politihøgskolen (PHS). Vi har mottatt uttalelse fra Trøndelag politidistrikt, Sør-Vest politidistrikt, Finnmark Politidistrikt, Nordland politidistrikt, Oslo politidistrikt, Kripas, PU og PHS. Uttalelsene er delvis innarbeidet i direktoratets høringsuttalelse, og følger vedlagt. Videre har vi mottatt tilbakemelding fra Økokrim, som er inntatt under merknader til høringsnotatet pkt. 2.2.3.2, om Hvitvaskingsregisteret og NTAES-registeret.

Politidirektoratets merknader følger høringsnotatets oppbygging.

Til punkt 2 – sletting i politiets registre

2.2.2 Endring i § 16-2 annet ledd – hvordan sletting kan skje

I høringsnotatet punkt 2.2.2 omtales forslag til endringer i politiregisterforskriften § 16-2 annet ledd om hvordan sletting kan skje. Dagens bestemmelse fastsetter at sletting innebærer å fjerne opplysninger fra registre eller andre systemer. Det at opplysningene slettes er derfor ikke ensbetydende med at opplysningene tilintetgjøres. Etter at opplysningene er fjernet fra registrene skal de etter bestemmelsens annet ledd behandles i samsvar med arkivloven ved at de enten 1) tilintetgjøres, dersom de kan arkivbegrenses, 2) kasseres etter vedtak av Riksarkivaren, eller 3) bevares og avleveres Arkivverket jf. arkivloven § 9 og § 10.

Politidirektoratet

Post: Postboks 2090 Vika, 0125 Oslo
E-post: politidirektoratet@politiet.no

Tlf: (+47) 23 36 41 00

Org. nr: 982531950
www.politiet.no

Departementet foreslår i høringsnotatet at bestemmelsen endres ved at det kun blir to alternativer, slik at opplysninger som fjernes fra registrene enten skal 1) behandles i samsvar med arkivlovgivningen (dvs. enten arkivbegrenses, kasseres etter vedtak fra Riksarkivaren eller bevares og avleveres Arkivverket) eller 2) tilintetgjøres (dvs. slettes "permanent"). Forslaget følger opp endringer i politiregisterloven § 69 og arkivloven § 9 som ble gjort lov 21. juni 2017 nr. 94 om endringer i politiregisterloven mv. (gjennomføring av direktiv (EU) 2016/680 mv.).

Når det gjelder sletting, vil direktoratet bemerke at "behandling i samsvar med arkivlovgivningen", ikke automatisk vil innebære langtidsbevaring av arkiver fra politiregistrene, men at politiet selv skal utarbeide forslag til bevarings- og kassasjonsvedtak som fattes av Riksarkivaren. Ved positive bevaringsvedtak vil politiet overføre materialet etter avtale med Arkivverket, mens et kassasjonsvedtak fra Riksarkivaren ikke vil innebære annet enn en beslutning om at arkivmaterialet ikke skal overføres til Arkivverket for langtidsbevaring. I begge tilfeller, og særlig for materialet Riksarkivaren har fattet et kassasjonsvedtak på, vil politiet selv måtte vurdere hvor lenge det er behov for (nødvendig) å beholde opplysninger (arkivene) innenfor politiregisterloven § 50 første ledd. Forlag til ny § 16-2 annet ledd setter etter direktoratets vurdering tydeligere rammer for hvilke registre politiet selv tillates å vurdere egen oppbevaringstid, og videre utferdige forslag til bevarings- og kassasjonsvurdering som forelegges Riksarkivaren, samt for hvilke registre politiet skal gjennomføre lovbestemt sletting som tilintetgjøring.

Politidirektoratet er, i likhet med Kripos og Oslo politidistrikt, positive til ovennevnte forenkling av politiregisterloven § 16-2 annet ledd. De generelle reglene blir både enklere å forstå og praktisere, og er bedre harmonisert med arkivlovverket. Klare regler bidrar til forutberegnelighet for den registrerte om hva som skjer med opplysningene som politiet behandler.

2.2.3 Endringer i forskriften del 11 – sletting i de ulike registrene

Endringer for det enkelte register omtales i høringsnotatet punkt 2.2.3. Først omtales de registrene der det ikke er behov for å gjøre unntak fra arkivlovens kassasjonsforbud, før det redegjøres nærmere for de registrene der departementet mener at opplysningene ikke bør bevares fordi det foreligger tungtveiende personvern hensyn eller fare for liv og helse. Det foreslås at opplysningene i disse registrene skal slettes i form av tilintetgjøring, og at det dermed gjøres unntak fra arkivlovens bestemmelser om at opplysninger ikke kan kasseres uten etter vedtak fra Riksarkivaren.

2.2.3.1 Registre der det ikke er behov for å gjøre unntak

Departementet fremholder i høringsnotatet at det ikke foreligger tungtveiende personvern hensyn eller fare for liv og helse, som tilsier at reaksjonsregisteret, straffesaksregisteret, personidentitet- og politiopplysningsregisteret, saknetregisteret, etterlysningsregisteret, politioperative register, arrestjournal og grense- og territorialkontrollregisteret og politiets utlendingsregister (UTSYS) skal omfattes av unntaket fra arkivlovens kassasjonsforbud. Det foreslås derfor at opplysningene i disse registrene kan slettes i samsvar med forslag til politiregisterforskriften § 16-2 annet ledd nr. 1.

Oslo politidistrikt og Kripos er enig i at opplysninger i ovennevnte registre kan slettes i samsvar med forslag til politiregisterforskriften § 16-2 annet ledd nr. 1. Kripos' merknad knytter seg til registrene de har behandlingsansvar for, og således ikke til sletting av opplysninger i UTSYS.

PU slutter seg i sitt hørings svar til departementets vurdering om hvilke registre som ikke skal være omfattet av unntaket fra arkivlovens kassasjonsforbud, herunder UTSYS som PU er behandlingsansvarlig for. PU bemerker for øvrig at departementet har foreslått endring i politiregisterforskriften § 56-12, og antar at departementet har ment å foreta endring i forskriftens § 56-11 om sletting.

Politidirektoratet er enig med departementet i deres vurdering av registre der det ikke er behov for å gjøre unntak fra arkivlovens kassasjonsforbud.

2.2.3.2 Registre der det er behov for å gjøre unntak

Kriminaletterretningsregisteret – politiregisterforskriften kapittel 47

Departementet foreslår at opplysninger i kriminaletterretningsregisteret slettes etter forslag til § 16-2 annet ledd nr. 2 (dvs. tilintetgjøres). Departementet viser til at tungtveiende personvern hensyn taler for tilintetgjøring, samt at opplysningene antas å ha begrenset verdig for ettertiden. Det fremholdes at informasjon som har hatt betydning i en straffesak vil inntas i straffesakens dokumenter og behandles i henhold til regelverket for straffesaker, og på den måten bli bevart for ettertiden. Videre viser departementet til at registeret vil kunne være en kilde til kunnskap om politiets kriminaletterretning, og i så måte utgjøre dokumentasjon og kunne utgjøre grunnlag for etterprøving og kontroll med politiets virksomhet, men at dette hensynet ikke kan tillegges avgjørende betydning.

Politidirektoratet er, i likhet med Kripas, enig i departementets vurdering og støtter endringsforslaget.

Bekymringssamtaler – politiregisterforskriften kapittel 58

Departementet foreslår at opplysninger som er registrert i forbindelse med bekymringssamtaler, når fristen for sletting etter gjeldende bestemmelser inntreffer, i stedet skal sperres. Det foreslås at sperrede opplysninger bare skal kunne brukes til å gi den registrerte innsyn, og ikke i den behandlingsansvarliges interesse. Bestemmelsen foreslås inntatt i forslag til § 58-10 om sperring. Etter en foreløpig vurdering foreslår departementet at sperrede opplysninger slettes senest 15 år etter at den registrerte fylte 18 år. Etter at tidsfristen utløper skal opplysningene tilintetgjøres i henhold til forslag til § 16-2 annet ledd nr. 2, jf. forslag til § 58-11.

Som bakgrunn for forslaget viser departementet til at oppbevaring av opplysningene for ettertiden vil kunne oppleves belastende for den enkelte, samt at arkivering av opplysningene vil kunne medføre en risiko for at den enkelte er mer tilbakeholden i dialogen med politiet. Videre fremholder departementet at det ikke kan utelukkes at personer vil takke nei til muligheten for frivillig samtale, dersom det ikke er garantert at opplysningene tilintetgjøres. Departementets fremholder at bevaring av opplysninger fra bekymringssamtaler vil kunne gi konkret og utfyllende informasjon om hvordan politiet løste oppgaven, samt legge til rette for senere forskning om ungdomskriminalitet og forebygging, men mener at hensynet til den registrerte må veie tyngst.

Departementet ber særskilt om tilbakemelding på en foreslått løsning, herunder på hvor lenge opplysningene bør oppbevares av hensyn til den registrerte.

Politidirektoratet støtter de foreslåtte sperrefristene for opplysninger fra

bekymringssamtalene i forslag til ny § 58-10, og har ikke mottatt innsigelser til dette endringsforslaget fra politidistriktene eller Kripos. Direktoratet er enig i departementets beskrivelser av typen personopplysninger som vil tilkomme ved gjennomføring av bekymringssamtaler, og mener derfor at de korte fristene for når opplysningene skal sperres, på hhv. fem og ett år, er et viktig virkemiddel for å sikre personvernet til den registrerte. Politidirektoratet er også enige i departementets vurdering om at de sperrede opplysningene kun skal brukes til å gi den registrerte innsyn. Vi viser i den forbindelse til Nordland politidistrikts høringsuttalelse, hvor dette er kommentert.

Hva gjelder departementets forslag om at det foreligger tungtveiende personvern hensyn som tilsier at opplysninger fra bekymringssamtaler skal tilintetgjøres senest 15 år etter at den registrerte fylte 18 år, er Politidirektoratet imidlertid enig med Kripos i at fristen er satt for kort. Direktoratet gir sin tilslutning til Kripos, som skriver følgende i sitt hørings svar:

I de sakene Kripos har behandlet hvor den registrerte begjærer innsyn for å innhente informasjon om hvordan offentlige etater har agert, for eksempel i forbindelse med søknad om rettfærdsvederlag, har søker regelmessig vært betraktelig eldre enn 33år. Refleksjon over tidligere livsvalg og hvilken inngripen som kan forventes av offentlige instanser i den forbindelse, krever etter Kripos' syn en følelsesmessig og intellektuell modenhet som kan ta tid å utvikle. Formodentlig vil en slik refleksjon være nært knyttet til at den registrerte tar et oppgjør med egen oppvekst og sin mulige kriminelle løpebane og ønsker avklaring knyttet til offentlige myndigheters oppfølging av hendelser. Dersom dette oppgjøret ikke finner sted før etter fylte 33, vil den registrerte ikke ha mulighet til å få opplysninger fra politiet dersom departementets forslag blir inntatt i politiregisterforskriften. Det vises i denne sammenheng til at andre offentlige etater som kan komme i kontakt med sårbar ungdom, for eksempel NAV, helsetjenestene, barnevern og skole, avleverer opplysninger til arkivverket. Videre blir opplysninger registrert i en eventuell straffe- eller undersøkelsessak og politioperativt register avlevert. At opplysningene fra register for bekymringssamtaler ikke blir avlevert, vil føre til at den dokumentasjonen som er tilgjengelig for den registrerte ikke vil være komplett. Det kan også settes spørsmålstegn ved i hvilken grad en avlevering av opplysninger fra register for bekymringssamtaler vil medføre en ytterligere krenkelse av personvernet til den registrerte, all den tid formodentlig langt mer sensitive opplysninger kan være avlevert fra helsetjenestene, barnevern og skole.

Direktoratet er enig i at tilintetgjørelse av de sperrede opplysningene vil frata den registrerte muligheten for å dokumentere sentrale sider av det offentliges oppfølging av seg selv som barn og ungdom. Manglede dokumentasjon av kontakt med politiet vil kunne ha negative konsekvenser for den registrertes i forbindelse med f.eks. søknad om rettfærdsvederlag og krav om erstatning, samt redusere muligheten for å innhente kunnskap om sentrale hendelser fra eget liv.

Politidirektoratet mener, i likhet med Kripos, at det tungtveiende i vurderingen av slettefrister for de sperrede opplysningene bør være å sikre rettighetene for den registrerte. Det er ikke en motsetning mellom dette og det å sikre at enkelte opplysninger ikke avleveres og langtidsbevares som historisk samfunnsdokumentasjon. Ivaretagelsen av rettighetsdokumentasjon gjennom å oppbevare sperrede opplysninger over tid vil etter direktoratets syn ikke være i strid med departementets ønske om å følge opp forutsetningene i utredningen fra politiregisterutvalget (NOU 2003:21) punkt 17.2.3 og Ot.prp. nr. 108 (2008-

2009) punkt 14.5.2 om at enkelte opplysninger ikke skal bevares og avleveres til Arkivverket (jf. høringsnotatet s.4)

Hva gjelder faren for at den enkelte blir mer tilbakeholden i dialogen med politiet, er Politidirektoratet enige med Kripos, som uttaler følgende i sitt høringsssvar:

[Det] vises [...] til politiloven § 13 fjerde ledd siste punktum, hvoretter politiet skal informere den mindreårige og foreldrene om at de ikke har plikt til å forklare seg. Kripos antar at dersom den den mindreårige og foreldrene er bekymret for politiets behandling av opplysninger, vil bekymringene først og fremst knytte seg til hva opplysningene vil brukes til i den nærmeste fremtid, mens politiet har hjemmel til å benytte opplysningene til politimessige formål, og ikke være knyttet til en eventuell avlevering til arkivverket.

Politidirektoratet mener at den registrerte selv kan ha behov for at de sperrede opplysningene oppbevares som rettighetsdokumentasjon over lengre tid enn foreslått 15 år etter at den registrerte har fylt 18 år. Politidirektoratet bemerker at politiet ikke skal ha tilgang til opplysningene i perioden opplysningene er sperret, og at sperrede opplysninger kun skal benyttes ved begjæring om innsyn fra den registrerte, jf. forslag til § 58-10 fjerde ledd. Etter Politidirektoratets vurdering bør oppbevaringstid for de sperrede opplysningene harmonisere med frister for tilsvarende sensitiv rettighetsdokumentasjon innenfor helseregisterlovgivningen, som oppbevares så lenge den registrerte lever (110 år). Vi viser for øvrig til Oslo politidistrikts høringsuttalelse, der distriktet støtter Kripos' vurdering om at den foreslåtte oppbevaringsperioden før tilintetgjøring av opplysningene er satt for kort.

Hva gjelder oppbevaring av de sperrede opplysningene, mener Politidirektoratet det bør utredes om oppbevaringen bør ivaretas av andre enn politiet.

Informantregisteret – politiregisterforskriften kapittel 57

Departementet foreslår at opplysninger i informantregisteret slettes etter forslag til § 16-2 annet ledd nr. 2 (dvs. tilintetgjøres). Departementet viser til at informantbehandling hovedsakelig vil inngå i etterretning, samt at informasjon fra informanter som blir brukt i straffesak vil fremgå av straffesakens dokumenter. Videre viser departementet til at den enkelte informant vil ha interesse i at informasjonen slettes og ikke bevares. Departementet fremholder at muligheten for fare for liv og helse som utgangspunkt må tillegges større vekt enn andre hensyn i vurderingen av om det er behov for å gjøre unntak fra kassasjonsforbudet i arkivloven.

Politidirektoratet er enig i departementets vurdering om at opplysningene i informantregisteret tilintetgjøres ved sletting i samsvar med forslag til politiregisterforskriften § 16-2 annet ledd nr. 2. Vi viser i den forbindelse til uttalelsen fra Kripos, hvor det bemerkes at dersom en informants identitet blir kjent, kan vedkommende utsettes for alvorlige represalier som kan medføre fare for liv, helse eller frihet. Faren for represalier kan vedvare over tid, og hensynet til informantens liv og helse må tillegges stor vekt.

Biometriregistrene – DNA, foto og fingeravtrykk politiregisterforskriften kap. 45 og 46

Departementet foreslår at opplysninger i DNA-registeret, fotoregisteret og fingeravtrykkregisteret slettes etter forslag til § 16-2 annet ledd nr. 2 (dvs. tilintetgjøres). Departementet viser til at opplysningene i biometriregistrene er å regne som særlig kategori av personopplysninger, og skriver bl.a. følgende:

Rapporter med resultat av søk mv. er dokumentert i straffesaken og vil bli bevart der. Etter departementets vurdering har dermed informasjonen i biometriregistrene begrenset verdi for ettertiden, noe som underbygges av at Riksarkivaren har fattet vedtak om kassasjon for en del av opplysningene.

Politidirektoratet forstår departementet dithen at vurderingen av opplysninger i biometriregistrene bygger på samme tankegang som vurderingen av opplysninger i kriminaletterretningsregisteret. Her vises til at opplysninger som har hatt betydning for en straffesak likevel vil bli bevart for ettertiden, fordi man i de sakene hvor det tas ut tiltale vil legge frem opplysningene fra registeret i straffesaken. Opplysningene vil da bli en del av straffesakens dokumenter og behandlet videre i henhold til regelverket for straffesaker. Tilintetgjøringen vil etter departementets vurdering være begrenset til informasjon som ikke resulterer i en straffesak.

Politidirektoratet viser til Kripas' uttalelse om endringsforslaget, som lyder følgende:

Kripas støtter forslaget om unntak fra kassasjonsforbudet for opplysninger registrert i DNA-registeret, fotoregisteret og fingeravtrykksregisteret. Deler av opplysningene vil være dokumentert i straffesak, og en bevaring av alle foto, fingeravtrykk og DNA-opplysninger vil utgjøre et betydelig inngrep i de registrertes personvern.

Det bemerkes at Oslo universitetssykehus, som er en databehandler for Kripas, har tatt opp ønsket om å få avklart hvorvidt DNA-profiler kan inngå som en del av sakkyndige uttalelser, slik at DNA-profilene kan lagres på aktuell straffesak. Ut fra tidligere uttalelser i forarbeidene er det etter Kripas' syn tvilsomt om det finnes hjemmel for en slik behandling av opplysninger, men spørsmålet bør vurderes nærmere av departementet slik at spørsmålet finner sin endelige avklaring på noe lengre sikt.

Politidirektoratet vil, i likhet med Kripas, gjøre departementet oppmerksom på at DNA-profilen i sakkyndige rapporter ikke fremgår i rapporten i sin nåværende form. Oslo Universitetssykehus (OUS) har hatt en dialog med Politidirektoratet knyttet til en endring i saksbehandlingen, ved at OUS sender politidistriktet en komplett sakkyndig rapport, inklusive DNA-profil. På den måten vil DNA-profilene inngå som en del av straffesakens dokumenter, på linje med annen dokumentasjon i den enkelte sak. Etter Politidirektoratets oppfatning vil en slik løsningsmåte sikre at man i fremtiden f.eks. kan foreta nye vurderinger av DNA-resultater dersom saken blir gjenopptatt eller dersom det blir behov for å etterprøve påstander om feil konklusjon i saken. Dersom en vurdering av dette skulle vise at informasjon ikke kan lagres i den konkrete straffesaken, må det besluttet annen lagring som sikrer tilgjengelighet til disse opplysningene.

Videre bemerker Politidirektoratet at oppbevaring av DNA-profiler krever at personvern hensyn avveies mot hensynet til rettssikkerhet og samfunnets behov for oppklaring av straffesaker. Politidirektoratet er enig i at personvern hensynet veier tungt, men savner en vurdering av de nevnte etterforskningsfaglige spørsmålene. Politidirektoratet er enig med Kripas om at spørsmålet om DNA-profilene kan lagres på aktuell straffesak bør vurderes nærmere slik at det kan få en endelig avklaring. Politidirektoratet har for øvrig ikke merknader til departementets forslag om sletting av opplysninger i fotoregisteret og fingeravtrykkregisteret i henhold til forslag til § 16-2 annet ledd nr. 2.

Lydlogg – politiregisterforskriften kapittel 53

Departementet foreslår at opplysninger i lydlogg slettes etter § 16-2 annet ledd nr. 2 (dvs. tilintetgjøres). Departementet viser til at vissheten om at lydopptak, gjort i en krisesituasjon, oppbevares for ettertiden kan oppleves som svært belastende for innringer, og at det således foreligger tungtveiende personvern hensyn som tilsier at opplysningene skal tilintetgjøres. Hva gjelder opplysningenes bevaringsverdi, viser departementet til at opplysningene vil lagres i politioperative registre dersom anrop resulterer i oppdrag, samt at lydlogg som anvendes som bevis i straffesak vil bevares sammen med resten av straffesakens dokumenter.

Kripos er enig i at opptak av 112-samtaler i stor grad vil være opptak av sårbare personer i en dramatisk situasjon, og at en bevaring av opplysningene vil utgjøre et betydelig inngrep i den registrertes personvern.

Politidirektoratet støtter, i likhet med Kripos, departementets forslag om unntak fra kassasjonsforbudet for lydlogg.

Lyd og bilde i politiarrest – politiregisterforskriften kapittel 54

Departementet foreslår at opptak av lyd og bilde i politiarrest tilintetgjøres, slik at opplysningene slettes etter § 16-2 annet ledd nr. 2. Departementet viser til at det foreligger tungtveiende personvern hensyn som tilsier at opplysningene skal tilintetgjøres, da kameraovervåking er et betydelig inngrep i den enkeltes personvern. Ved kameraovervåking i politiarrest har den innsatte ingen mulighet til å unngå overvåkingen. Videre vises til at bevaringsverdien er lav, ettersom opphold i politiarrest er dokumentert i arrestjournalen, samt at lyd og bildeopptak som inngår som en del av en straffesak vil bevares sammen med sakens øvrige dokumenter.

Kripos støtter endringsforslaget. I uttalelsen viser Kripos til at lyd- og videoopptak fra politiarresten er opptak av meget sårbare mennesker, som ofte vil være i en personlig krise, og at en bevaring av opplysningene vil utgjøre et svært betydelig inngrep i arrestantenes personvern. Videre vises til at opptakene anses å ha lav bevaringsverdi med mindre de er sikret som en del av en straffe- og klagesak. I så tilfelle vil opptakene bevares sammen med saken. Politidirektoratet er enig med Kripos.

Hvitvaskingsregisteret – politiregisterforskriften kapittel 52

Departementet mener tungtveiende personvernmessige hensyn taler for at opplysninger i Hvitvaskingsregisteret skal tilintetgjøres i samsvar med forslag til § 16-2 annet ledd nr. 2. Departementet viser til at terskelen for at en melding fra rapporteringspliktige registreres i registeret er lav, samt at det registreres etterretningsinformasjon fra andre virksomheter i politiet. Videre vises til at det registreres rapporter fra finansinstitusjoner mv. automatisk uten vurdering fra ØKOKRIM, samt opplysninger om andre personer med tilknytning til den personen som er av interesse. Den registrerte ikke får vite om registreringen. Det fremholdes at registeret dermed har flere likhetstrekk med kriminaletterretningsregisteret.

Politidirektoratet har mottatt tilbakemelding fra Økokrim om at de støtter departementets vurdering om at tungtveiende personvern hensyn tilsier at opplysninger i hvitvaskingsregisteret slettes i samsvar med forslag til politiregisterforskriften § 16-2 annet ledd nr. 2. Økokrim viser til at dette vil gi god sammenheng med de foreslåtte reglene om sletting av opplysninger i kriminaletterretningsregisteret. Politidirektoratet er enig med Økokrim.

Register for Nasjonal tverretatlig analyse- og etterretningssenter (NTAES) – politiregisterforskriften kapittel 59

Departementet foreslår at opplysninger i registeret for NTAES skal slettes i samsvar med forslag til § 16-2 annet ledd nr. 2, dvs. tilintetgjøres. Departementet fremholder at sammenstillingene kan utgjøre detaljert kartlegginger av enkeltpersoner, og mener vilkåret om tungtveiende personvern hensyn er oppfylt. Det vises til at opplysningene som kan registreres er sammenlignbare med de opplysningene som kan registreres i etterretningsregistre, samt at opplysningene vil finnes i etatens egne registre og være underlagt bevarings- og kassasjonsvedtakene for disse.

Økokrim støtter, i likhet med Kripas, departementets forslag om at opplysninger i NTAES-registeret slettes i henhold til forslag til politiregisterforskriften § 16-2 annet ledd nr. 2. Politidirektoratet er enig med Økokrim.

Til punkt 3 – Endringer i politiregisterforskriften § 41 og politiregisterforskriften § 30-1 – unntak for anmerkning av påtaleunntalelser på uttømmende politiattest

I høringsnotatet punkt 3 foreslås det å gjøre endringer i politiregisterloven § 41 og politiregisterforskriften § 30-1 om anmerkning av reaksjoner på uttømmende politiattest, slik at påtaleunntalelser i saker som "kunne egnet seg for behandling i konfliktråd", likestilles med konfliktrådssaker. Departementet skriver følgende om dette i punkt 3.3:

Departementet foreslår [...] å knytte vurderingen av om en påtaleunntalelse skal anmerkes eller ikke til vilkåret om sakens egnethet for behandling i konfliktråd. Dersom saken også hadde egnet seg for behandling i konfliktråd, bør ikke påtaleunntalelsen anmerkes på uttømmende attest.

Videre fremkommer det i punkt 3.3 at det ikke finnes klare rammer for når en sak skal overføres til konfliktråd, og at det kreves en konkret vurdering av den enkelte sak om hvorvidt saken "egner seg for slik behandling". Vurderingen må ta utgangspunkt i tidspunktet hvor påtalemyndigheten fattet vedtak om å unntale påtale.

Departementet har foreslått at spørsmålet om unntak for anmerkning av påtaleunntalelser på uttømmende attest kan forelegges for ansvarlig påtalemyndighet, på samme måte som siktelsener forelegges påtalemyndigheten før anmerkning på utvidet attest etter gjeldende rett. For at arbeidsmengden ikke skal bli for omfattende for påtalemyndigheten, foreslår departementet at spørsmålet likevel ikke skal forelegges ansvarlig påtalemyndighet i saker der det "er åpenbart at det ikke skal gjøres unntak." Om dette skriver departementet følgende:

Dette vil blant annet gjelde saker hvor det er gitt påtaleunntalelse for overtredelse av straffebud med høy strafferamme. Som det fremgår av Riksadvokatens rundskriv nr. 4/2008 del 2, som omtalt i punkt 1.2.2, vil overføring til behandling i konfliktråd sjelden være aktuelt dersom saken etter rettspraksis ligger an til ubetinget fengsel. Det samme gjelder ved narkotikalovbrudd og vegtrafikkovertrædelser. Ved utstedelse av politiattest er det hensiktsmessig at påtaleunntalelser gitt i slike saker kan kvitteres ut av etaten som utsteder attesten, uten at spørsmålet forelegges ansvarlig påtalemyndighet.

Nordland politidistrikt er positiv til endringsforslaget og fremholder at rettslikhet vil styrke kvaliteten på politiattester.

Finnmark politidistrikt v/ Politiets enhet for vandel og politiattester (heretter politiattestkontoret) bemerker i sitt hørings svar at det på en vandelsvurdering skal anmerkes reaksjoner tilsvarende uttømmende politiattest, med mindre noe annet fremgår av lov eller forskrift gitt i medhold av lov, jf. politiregisterloven § 45 jf. § 41 nr. 1. Politiattestkontoret påpeker at flere av departementets forslag derfor ikke bare vil gjelde for saksbehandling av politiattester, men også for gjennomføring av vandelsvurdering. Videre uttaler politiattestkontoret følgende:

Departementet har foreslått at spørsmålet om unntak for anmerking av påtaleunntatelser kan forelegges for påtalemyndigheten på samme måte som siktelser. Til dette vil politiattestkontoret innvende at vi i dag ofte opplever at det tar lang tid å få svar på henvendelser til påtalemyndigheten. Videre er det kun aktuelt med anmerking av siktelser på politiattester som er utvidet (jf. politiregisterloven § 41 nr. 2) og for barneomsorgsattester (politiregisterloven § 39). Dersom det nye forslaget vedtas vil vi måtte sende forespørsler til påtalemyndigheten også i saker hvor det skal utstedes uttømmende politiattest (politiregisterloven § 41 nr. 1) hvor vedkommende er oppført med en påtaleunntatelse. I og med at påtaleunntatelse erfaringsmessig er en mye brukt straffereaksjon, kan dette gjelde et svært stort antall saker.

Politiattestkontoret uttaler seg videre om forhold som har betydning for saksbehandling av politiattester og vandelsvurderinger, og fremholder som en uklarhet hvorvidt opplysninger om påtaleunntatelser som omfattes av den foreslåtte endringen skal slettes eller sperres fra registeret.

Videre redegjør politiattestkontoret for forslaget administrative konsekvenser for politiattestkontoret og for lokalt politi, som vil måtte besvare flere henvendelser fra politiattestkontoret enn i dag. Politiattestkontoret fremholder at de "i praksis vil [...] måtte sende henvendelse til påtalemyndigheten [...] i så godt som alle aktuelle saker." Politiattestkontoret anbefaler at et eventuelt unntak for anmerkning av påtaleunntatelser på uttømmende attest gjøres betinget av objektive kriterier som strafferamme, alder og lignende.

Oslo politidistrikt har ingen merknader til det materielle i den foreslåtte endringen, men bemerker at endringen vil ha administrative og økonomiske konsekvenser for politiet.

Kripos bemerker i sin uttalelse at politiet p.t. ikke har funksjonalitet for å registrere at en sak kunne ha egnet seg for overføring til konfliktråd. Dette innebærer at det ved utstedelse av politiattester der den registrerte har en påtaleunntatelse må manuelt vurderes hvorvidt påtaleunntatelsen skal påføres politiattesten, hvilket vil medføre forlenget saksbehandlingstid ved utstedelse av disse politiattestene. Oslo politidistrikt har i likhet med Kripos omtalt denne problemstillingen i sitt hørings svar.

Sør- Vest politidistrikt vurderer endringsforslaget som nødvendig, men bemerker at endringen vil medføre vanskelig skjønn og merarbeid for påtalejuristene.

PHS er enig i at det er en ubegrunnet forskjell i reglene om politiattest for hhv. påtaleunntatelse og overføring til konfliktråd etter straffeprosessloven § 71 a, og mener at reglene bør endres. PHS fremholder at dette kan gjøres ved å oppheve unntaksregelen for konfliktrådsbehandling i politiregisterloven § 41 nr. 1 bokstav a, eller ved å utvide unntaket for visse påtaleunntatelser. PHS tar, på tilsvarende måte som Sør-Vest politidistrikt, opp forhold som gjør seg gjeldende ved foreleggelse av saker for påtalemyndigheten i sin høringsuttalelse.

Videre uttaler PHS seg blant annet om hvordan harmoniseringen bør gjennomføres og retningslinjer for skjønnet. Hva gjelder retningslinjer for skjønnet uttaler PHS følgende i sitt høringssvar:

Både i gjengivelsen av gjeldende rett og ved angivelse av skjønnetemaet for når en påtaleunntatelse ikke skal anmerkes, viser departementet til Riksadvokatens retningslinjer fra 2008 (Riksadvokaten, 2008). Disse retningslinjene gjelder imidlertid bare mekling i konfliktråd etter konfliktrådsloven kapittel III, ikke ungdomsoppfølging etter lovens kapittel IV eller oppfølging i konfliktrådet etter lovens kapittel V. Fremstillingen i høringsnotatet gir derfor ikke et riktig bilde av hva slags saker som kan være aktuelle å unnta fra anmerkning på en uttømmende politiattest når saken er avgjort ved overføring til konfliktråd, og dermed heller ikke hva som vil være gjeldende rett hvis departementets forslag følges.

For eksempel viser departementet (side 19) til at det må finnes en fornærmet eller skadelidt. Det var riktig da det ble skrevet i 2008, jf. konfliktrådsloven 1991 § 1 og § 5. Ved konfliktrådsloven 2014 ble det imidlertid innført en hjemmel for å mekle i saker «hvor ingen enkeltperson er påført en skade, et tap eller en annen krenkelse [...] dersom noen som er berørt, møter» (§ 12 tredje ledd).

Videre fremholder departementet samme sted: «Narkotikalovbrudd og vegtrafikkovertridelser som ikke rammer noen enkeltperson nevnes som eksempler som ikke kan overføres.» I tillegg til at konfliktrådsloven § 12 tredje ledd ikke utelukker slike saker i mekling, er det viktig å være oppmerksom på at Riksadvokaten i rundskrivet om ungdomsoppfølging og oppfølging i konfliktrådet har nevnt «mindre alvorlige narkotikalovbrudd» som eksempler på sakstyper som kan egne seg for begge disse reaksjonene (Riksadvokaten, 2015, punktene 4 og 5).

Skal regelendringen gjennomføres som foreslått, er det viktig at det i proposisjonen redegjøres også for retningslinjer og praksis vedrørende disse reaksjonene, slik at både Stortinget og regelanvenderne får et riktig bilde av hva slags saker som kan bli avgjort ved påtaleunntatelse og likevel ikke komme med på en uttømmende politiattest.

Som det fremgår av Riksadvokatens rundskriv, vil en konfliktrådsbehandling som er mislykket på grunn av den siktedes forhold, kunne avgjøres ved en betinget påtaleunntatelse eller straffeprosessloven § 69. Det kan være at den siktede ikke har villet samtykke til konfliktrådsbehandling eller har misligholdt en avtale om erstatning. I slike tilfeller bør påtaleunntatelsen anmerkes på vanlig måte på en uttømmende politiattest.

Direktoratet er positiv til at en ubegrunnet rettsulikhet i reglene om anmerkning av reaksjoner på uttømmende politiattest nå skal elimineres. Vi viser imidlertid til Finnmark politidistrikts og PHS sin uttalelse om endringsforslaget, samt våre merknader under punkt 16.

Til punkt 4 – Endringer i politiregisterloven § 36 – EØS-attest og botid

Departementet foreslår å ta inn en presisering i politiregisterloven § 36 om at politiattest utstedt i annet EØS-land likestilles med norsk politiattest i tilfeller der det er hjemlet krav om botid. Denne presiseringen fremkommer i dag av politiregisterforskriften § 28-2. Endringen er kun en tydeliggjøring av gjeldende rett, og innebærer ikke realitetsendringer.

Finnmark politidistrikt v/Politiattestkontoret påpeker i sin høringsuttalelse at de er kjent med at det i dag er mange misforståelser knyttet til politiregisterloven § 36, og støtter endringsforslaget. Politiattestkontoret opplyser videre at de ofte får spørsmål fra arbeidsgivere om adgangen til å avkreve politiattest utstedt i tredjeland i forbindelse med tilbud om stilling eller verv. Politiattestkontoret ser behov for en ytterligere klargjøring i tilknytning til politiregisterloven § 36, ved at det inntas en presisering om at arbeidsgivere ikke har hjemmel til å kreve eller vurdere politiattest utstedt i tredjeland, heller ikke ved frivillig fremleggelse. Vi viser til Finnmark politidistrikt sin uttalelse om dette.

Til punkt 5 – Endringer i politiregisterloven § 12 – bruk av opplysninger fra DNA-registeret

Departementet ser behov for at det i politiregisterloven § 12 presiseres at opplysninger fra politiets DNA-register kun skal brukes i strafferettspleien, og at dette innebærer at opplysningene ikke skal kunne brukes til fastsettelse av farskap etter barnelova § 24.

PHS stiller i sin høringsuttalelse spørsmål ved om det bør gis en presumpsjonsregel i politiregisterloven, og om det bør gjelde særregler for å fastsette barns farskap. PHS bemerker at departementet i høringsnotatet drøfter forholdet til reglene om rett til familieliv og privatliv etter Den europeiske menneskerettskonvensjonen (EMK) utelukkende i et voksenperspektiv. PHS fremholder at "spørsmålet om det skal være adgang til å innhente en DNA-profil fra identitetsregisteret til bruk ved fastslåing av farskap, [bør] utredes grundigere før man tar standpunkt til et spørsmål som vil ha stor betydning både følelsesmessig, praktisk og økonomisk for et barn og dets etterkommere".

Nordland politidistrikt og Kripos er positive til endringsforslaget og bemerker at presiseringen i politiregisterloven § 12 er viktig for å unngå formålsutglidning. Kripos fremholder at forslaget er i tråd med intensjonene bak reguleringen av opplysninger i DNA-registeret, og at det vil bidra til å gjenopprette tidligere rettstilstand. Kripos har ved e-post av 15. september 2020 avgitt ytterligere merknader hva gjelder forslag til endring av politiregisterloven § 12. Fra e-posten hitsettes:

Departementet skriver på side 27 i høringsnotatet at

["]Ved utformingen av hjemmelsgrunnlagene for politiets registre i politiregisterloven kapittel 3 og tilhørende forskrifter i politiregisterforskriften del 11 har man generelt åpnet for en vid adgang til å registrere opplysninger. Begrunnelsen for dette er at politiet på denne måten får et godt verktøy til å kunne bekjempe kriminalitet. Når det gjelder DNA-registeret er terskelen for registrering svært lav. Etter § 12 annet ledd nr. 1 kreves det ikke mer enn at man blir ilagt straff for en lovovertrødelse som kan medføre frihetsstraff, og slettefristen er fem år etter at vedkommende er død, jf. forskriften § 45-17. Regelverket legger heller ikke opp til at det foretas konkrete vurderinger i forbindelse med registrering eller sletting. Det er også denne vide adgangen til behandling av DNA-opplysninger som er bakgrunnen for at Norge er klaget inn for EMD, jf. den omtalte saken ovenfor.["]

Til dette vil Kripos bemerke at anledningen til å registrere opplysninger om DNA i DNA-registeret begrenses av Riksadvokatens retningslinjer for registrering av DNA identitetsregisteret (sist oppdatert 21. mai 2019). I henhold til retningslinjene skal alle personer som er ilagt forvaring, ubetinget fengsel, samfunnsstraff og ungdomsstraff

registreres i DNA-registeret. For andre straffereaksjoner skal registrering kun forekomme i den utstrekning beskrevet i Riksadvokatens retningslinjer punkt II.

Videre skal det i henhold til Riksadvokatens retningslinjer foretas konkrete vurderinger ved beslutning om registrering. Det åpnes både for at registrering kan unnlates og for at registrering kan foretas i andre tilfeller enn de beskrevet i Riksadvokatens retningslinjer punkt II. Videre foretar Kripos konkrete vurderinger av slettekrav dersom den registrerte begjærer sletting av opplysningene.

Politidirektoratet støtter departementets forslag til presisering i politiregisterloven § 12. Som departementet påpeker ville en formålsutglidning kunne innebære at man måtte vurdere å innskjerpe reglene om registrering og sletting, hvilket vil kunne svekke politiets mulighet til bekjempelse av kriminalitet.

Til punkt 6 – Endringer i politiregisterloven § 13 – sporregisteret

Departementet foreslår i høringsnotatets punkt 6 at det inntas en klar lovhjemmel for sporregisteret i foto- og fingeravtrykkregisteret i politiregisterloven § 13. Departementet viser til at sporregisteret ikke er nevnt i bestemmelsen, hvilket står i motsetning til reguleringen av DNA-registeret i lovens § 12, hvor det i første ledd er angitt hvilke deler DNA-registeret består av. Ettersom sporregisteret er eksplisitt hjemlet for DNA-registerets del, fremholder departementet at det kan oppstå tvil om adgangen til å registrere opplysninger i denne delen av foto- og fingeravtrykkregisteret. Etter departementets vurdering er det derfor hensiktsmessig at sporregisteret nevnes eksplisitt i lovbestemmelsen, på samme måte som for DNA-registeret. Endringen innebærer ikke realitetsendringer.

Nordland mener det er avklarende at sporregisteret blir eksplisitt beskrevet i politiregisterloven.

Kripos er positive til forslaget og viser til at endringen vil bidra til klarhet og forhindre tvil om det rettslige grunnlaget for sporregister for foto. Politidirektoratet er enig med Kripos og støtter endringsforslaget.

Til punkt 7 – Endringer i politiregisterloven § 60 mv. – klage over Datatilsynets vedtak mv.

Departementet redegjør i høringsnotatets punkt 7 for to avgjørelser fra Personvernemda fra april 2019 om politiets behandling av opplysninger etter politiregisterloven. I begge avgjørelser avviste nemda den registrertes klage over Datatilsynets vedtak. Avgjørelsene innebærer en betydelig begrensning i den registrertes adgang til å påklage Datatilsynets avgjørelser, og en begrensning i Datatilsynets påleggskompetanse sammenlignet med det som var intensjon bak bestemmelsen. Departementet foreslår i høringsnotatet å tydeliggjøre politiregisterloven § 60 ved å endre ordlyden i bestemmelsens annet ledd, slik at behandling av opplysninger *i den enkelte straffesak* er underlagt Datatilsynets anmerkningskompetanse; en ordlyd som bedre komplementerer formuleringen "utenfor straffesak" i bestemmelsens første ledd.

Departementet foreslår i tillegg å endre politiregisterforskriften § 42-2 første ledd, slik at det uttrykkelig fremgår at *Datatilsynet uansett kan gi pålegg ved behandling av opplysninger i politiets registre som er forskriftsregulert etter politiregisterloven § 14 første ledd, med de unntak som følger av politiregisterloven § 60 første ledd*. Med en slik presisering vil lovgivers intensjon med reguleringen av politiregisterloven § 60 tydeliggjøres. Videre foreslår departementet å innta en forskriftshjemmel i politiregisterloven § 60 tredje ledd, og gi

nærmere retningslinjer i ny § 42-5 i politiregisterforskriften om personvernemdas klagebehandling.

Nordland politidistrikt fremholder i sin høringsuttalelse at endringene i politiregisterloven § 60 gir styrket rettsvern.

Kripos deler departementets synspunkter på de to vedtakene fattet i Personvernemda, og er enig i endringsforslagene.

Politidirektoratet støtter, i likhet med Nordland politidistrikt og Kripos, forslag til endringer i politiregisterloven § 60 annet og tredje ledd og politiregisterforskriften §§ 42-2 og 42-5.

Til punkt 8 – Endringer § 40 – reaksjoner som ikke skal anmerkes på ordinær attest
Politiregisterloven § 40 regulerer hva som skal anmerkes på ordinær politiattest. I nr. 2 angis hva som skal anmerkes på attesten, mens nr. 3 angir hva som ikke skal anmerkes. Departementet foreslår å innta enkelte reaksjoner i politiregisterloven § 40 nr. 3 som etter straffeloven § 30 er å anse som "andre strafferettslige reaksjoner", og som ikke skal anmerkes på ordinær politiattest. Endringen innebærer ikke realitetsendringer.

Finnmark politidistrikt v/politiattestkontoret støtter departementets presisering ved at det eksplisitt fremgår at reaksjonene ikke skal anmerkes på attest, jf. politiregisterloven § 40 nr. 3.

PHS er enig i at politiregisterloven § 40 nr. 3 suppleres med reaksjonene straffutmålingsfracfall, tap av førerrett og kjøreseddel, samt inndragning uttrykkelig nevnes i listen over reaksjoner som ikke skal anmerkes på en ordinær politiattest. PHS påpeker avslutningsvis at det "kan være tvilsomt om 'overføring til barneverntjenesten' er praktisk som strafferettslig reaksjon etter at barnevernloven 1953 ble erstattet av ny lov i 1992", jf. politiregisterforskriften § 40 nr. 3 bokstav f).

Politidirektoratet mener endringen vil bidra til større klarhet i regelverket, og støtter forslaget.

Til punkt 10 – Endringer i politiregisterloven § 50 tredje ledd – dekryptering av sperrede opplysninger

Politiregisterloven § 50 tredje ledd om behandling av overskuddsinformasjon fra kommunikasjonskontroll ble tilføyd ved lovendring 24. april 2020, og er foreløpig ikke satt i kraft. Slik bestemmelsen lyder etter lovendringen, er ikke dekryptering et av de lovlige formålene for bruk av sperrede opplysninger. Departementet foreslår nå at det i politiregisterloven § 50 tredje ledd inntas et ytterligere formål for bruk av sperrede opplysninger; å gjøre sperrede opplysninger lesbare.

Videre foreslås det endringer i politiregisterforskriften § 25-4, for å presisere adgangen til videre bruk av opplysninger som er blitt gjort lesbare etter sperringstidspunktet. Departementet foreslår her at opplysninger som har blitt gjort lesbare etter sperring inntrådte, skal kunne benyttes både til de formål som nevnes i politiregisterloven § 50 nytt tredje ledd (gjenåpning av straffesak, gjenopptakelse av etterforskning, og for å ivareta siktedes legitime interesser), men også til andre formål innenfor rammen av straffeprosessloven § 216 i. Departementet foreslår at opplysninger som har blitt gjort lesbare etter sperring, men som ikke har blitt benyttet til andre tillatte formål, skal sperres på ny seks måneder etter at de ble gjort lesbare.

Oslo politidistrikt og Nordland politidistrikt støtter endringsforslaget. Sistnevnte fremholder at endringene er et viktig bidrag i politiets kriminalitetsbekjempelse.

Politidirektoratet støtter, i likhet med Kripos, forslaget om at sperring ikke skal være til hinder for at slike opplysninger på et senere tidspunkt kan gjøres lesbare og deretter benyttes til formål som nevnt i politiregisterloven § 50 tredje ledd annet punktum og straffeprosessloven § 216 i, innen 6 måneder fra oppnådd lesbarhet. Kripos bemerker i sin uttalelse de økonomiske konsekvensene som vil følge av departementets forslag. Vi viser til våre merknader under punkt 16 om dette.

Til punkt 11 – Anmerkning av utenlandske reaksjoner på politiattest

Det følger av politiregisterforskriften § 32-1 om anmerkning av utenlandske reaksjoner på politiattest at reaksjoner som nevnt i politiregisterloven § 40 nr. 2 bokstav a, b og d (fengsel, forvaring og ungdomsstraff) skal anmerkes attesten. Departementet foreslår at utenlandske reaksjoner som er registrert i reaksjonsregisteret, jf. politiregisterforskriften § 44-5, skal anmerkes på politiattest i samme utstrekning som reaksjoner ilagt i Norge.

Finnmark politidistrikt v/politiattestkontoret mener bestemmelsen er uheldig slik den er utformet i dag, ettersom man risikerer at alvorlige lovbrudd ikke vil kunne anmerkes på politiattest selv om reaksjonen er registrert i det norske reaksjonsregisteret, kun fordi lovbruddet er begått og pådømt utenfor Norge. Politiattestkontoret fremholder det som uheldig at det skal være avgjørende i hvilket land en person har begått et lovbrudd og er straffedømt, når det er vurdert at fremleggelse av politiattest er nødvendig av hensyn til ulike persongrupper eller samfunnet for øvrig, jf. politiregisterloven § 37. Politidistriktet støtter derfor endringsforslaget.

Kripos ser det som fornuftig at utenlandske reaksjoner som er registrert i reaksjonsregisteret anmerkes på politiattesten i samme utstrekning som norske reaksjoner, og støtter endringsforslaget.

Nordland politidistrikt støtter endringsforslaget, og viser til at endringene er et viktig bidrag i politiets kriminalitetsbekjempelse.

Politidirektoratet er enig i departementets vurdering og støtter forslag til endring av politiregisterforskriften § 32-1.

Til punkt 12 – Forsendelse av politiattest

Departementet foreslår å tydeliggjøre at politiattesten også kan sendes til søkers digitale postkasse, samt at det er adgang til å sende attesten til en utenlandsk adresse dersom søkeren er bosatt i utlandet på søknadstidspunktet, jf. politiregisterforskriften § 36-6 annet ledd.

Politidirektoratet støtter, i likhet med Kripos og Finnmark politidistrikt, endringsforslaget, som vil kunne bidra til en effektivisering av utstedelsesprosessen.

Til punkt 14 – Endringer i § 45-2 – definisjon av DNA-profil

Departementet foreslår å endre definisjonen av "DNA-profil" i politiregisterforskriften § 45-2 nr. 1. på grunn av oppgradering til nye prøvesett som inneholder flere markører enn tidligere.

Kripos støtter forslaget til endring i politiregisterforskriften § 45-2. Vi viser til uttalelsen, der det fremkommer at opplysninger om mitokondrielt DNA og Y-kromosom DNA vil bidra til å øke kvaliteten på treff i DNA-registeret og kan bidra til en mer effektiv etterforskning av straffbare handlinger.

Til punkt 16 – Økonomiske og administrative konsekvenser

Under høringsnotatets punkt 16 fremkommer at "Det må kunne antas at forslaget i punkt 3, om påtaleunntakelser som ikke skal anmerkes på uttømmende politiattest, vil kunne skape noe merarbeid for påtalemyndigheten, og noe økt saksbehandlingstid hos kontoret som utsteder politiattesten."

Finnmark politidistrikt v/politiattestkontoret har i sitt høringssvar uttalt at forslaget om unntak for anmerkning av påtaleunntakelser på uttømmende politiattest vil kunne gi "betydelig administrative konsekvenser for politiattestkontoret" som følge av økt arbeidsmengde og saksbehandlingstid. Vi viser til våre merknader til høringsnotatet punkt 3 og distriktets uttalelse om dette. I forkant av at ikrafttredelse av endringsforslaget anbefaler Politidirektoratet at det gjennomføres en mer detaljert utredning av potensielle merkostnader for politiet som følge av endringen, og en vurdering hvordan disse skal dekkes innenfor dagens budsjettamme.

Etter Politidirektoratets vurdering vil også forslag til endringer i slettereglene for kriminaletterretningsregisteret og bekymringssamtaler, medføre økonomiske og administrative konsekvenser for politiet. Kripos har etter direktoratets anmodning uttalt seg nærmere om endringsforslagenes økonomiske og administrative konsekvenser i vedlagte brev av 22. september 2020, hvor det fremkommer følgende om nevnte registre:

I kriminaletterretningsregisteret må det utvikles funksjonalitet for å tilintetgjøre opplysningene. P.t. blir opplysninger i kriminaletterretningsregisteret overført til et sperret område. Dette er gjort i påvente av de forskriftsendringer Justis- og beredskapsdepartementet nå har foreslått. Som følge av endringene vil de sperrede opplysningene slettes og funksjonaliteten for sletting i kriminaletterretningsregisteret endres slik at opplysningene blir tilintetgjort ved sletting.

I register for bekymringssamtaler vil Justis- og beredskapsdepartementets nåværende forslag medføre at politiet må utvikle en løsning for å beholde sperrede opplysninger i 15 år før de slettes. Dette vil medføre økonomiske kostnader i form av utvikling og vedlikehold av en slik sperreløsning.

Politidirektoratet ser det som usikkert hvilken kostnad de nødvendige funksjonalitetsendringene vil innebære. På bakgrunn av overstående, mener direktoratet at nødvendig ressursbruk vil måtte utredes nærmere før en konkret kostnadsvurdering kan gjennomføres.

Kripos har i tillegg uttalt seg om de økonomiske og administrative konsekvensene for de samlede forslagene som gjelder den nasjonale løsningen for kommunikasjonskontroll høringssvar av 26. august 2020 og i senere redegjørelse av 22. september 2020.

Spørsmålet om økonomiske og administrative konsekvenser er behandlet i Prop. 4 (2019-2020) under pkt. 5.4.4 og i kapittel 6. Kripos kommenterer forventede merutgifter knyttet til

endringsforslagene, og erkjenner at dette burde vært adressert på et tidligere tidspunkt. Kripos redegjør i høringsuttalelsen punkt 7 for politiets innhenting av data ved bruk av kommunikasjonskontroll og beregninger av datamengde, og uttaler blant annet følgende i den forbindelse:

Gitt sperring som foreslått og endelig slettefrist satt til fem år etter siktedes død, jf. utkast til ny politiregisterforskrift § 25-4 siste ledd, må ressursuttaket forbundet med sperring av opplysninger fra kommunikasjonskontroll allerede på relativt kort sikt forventes å bli meget betydelig. Dette vil bl.a. knytte seg til arbeid med identifisering og merking av materiale som skal sperres i de konkrete sakene, behov for tekniske endringer/tilpasninger i politiets KK-system, samt behovet for økt lagringskapasitet. Per nå er det vanskelig å presist kvantifisere merutgiftene, utover at disse vil bli betydelige og vanskelig kan forventes dekket innenfor gjeldende budsjetttrammer.

I uttalelsen av 22. september 2020 redegjør Kripos ytterligere for de økonomiske og administrative konsekvensene for den nasjonale løsningen for kommunikasjonskontroll.

Med hilsen

Olav Kjetil Moe
Fung. seksjonssjef

June Kristin Bellika
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vedlegg:

Noen ytterligere bemerkninger til høringsnotatet om endringer i politiregisterloven og -forskriften

Høringsinnspill - endringer i politiregisterloven og -forskriften - sletting av opplysninger i politets registre mv.

20_01802-3HÃ_ringssvar - endringer i politiregisterloven og -forskriften

Høringsinnspill - Endringer i politiregisterloven og -forskrift - Sletting av opplysninger i politets registre mv

Høringsinnspill - endringer i politiregisterloven og -forskrift - sletting av opplysninger i politets registre mv.

Høringsinnspill - endringer i politiregisterloven og politiregisterforskriften - sletting av opplysninger i politets registre mv.

Høringsinnspill - endringer i politiregisterloven og -forskrift - sletting av opplysninger i politets registre mv.

Høringsinnspill - endringer i politiregisterloven og -forskrift - sletting av opplysninger i politets registre mv.

Høring - endringer i politiregisterloven og -forskriften - sletting av opplysninger i politets registre mv

Foreleggelse: Høring - endringer i politiregisterloven og -forskrift - sletting av opplysninger i politets registre mv.

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Kripos

Deres referanse:

Vår referanse:
20/87295 - 30

Dato:
26.08.2020

Høringsuttalelse - endringer i politiregisterloven og -forskriften - sletting av opplysninger i politets registre mv.

Det vises til høringsnotat fra Justis- og beredskapsdepartementet av 3. juli 2020 om endringer i politiregisterloven og -forskriften samt brev fra Politidirektoratet av 13. august 2020 med svarfrist til direktoratet innen 3. september 2020. Etter avtale med direktoratet er det gitt utsatt frist til 11. september 2020. Kripos' merknader til høringsnotatet følger nedenfor.

1. Sletting i politiets registre

1.1. Endring i § 16-2 annet ledd – hvordan sletting kan skje

Kripos støtter forslaget til endring av § 16-2 annet ledd. Endringen gjør etter vårt syn bestemmelsen klarere og lettere å forstå.

1.2. Registere der det ikke er behov for å gjøre unntak

Kripos er enig i at opplysninger i reaksjonsregisteret, straffesaksregisteret, personidentitet- og politiopplysningsregisteret, saknetregisteret, etterlysningsregisteret, politioperativt register, arrestjournal og grense- og territorialkontrollregisteret kan slettes i samsvar med reglene i § 16 annet ledd nr. 1.

Det bemerkes for ordens skyld at Arkivverket har fattet bevaringsvedtak for reaksjonsregisteret, straffesaksregisteret, personidentitet- og politiopplysningsregisteret, saknetregisteret, politioperativt register og arrestjournal. Videre er det fattet kassasjonsvedtak for etterlysningsregisteret, med unntak av anonymiserte statistiske opplysninger.

1.3. Registere der det er behov for å gjøre unntak

1.3.1. Kriminaletterretningsregisteret – politiregisterforskriften kapittel 47

Kripos tiltrer departementets vurdering av bevaringsverdien av opplysningene i kriminaletterretningsregisteret. Slik vi ser det, vil en tilintetgjøring av opplysninger i kriminaletterretningsregisteret bidra til å verne de registrertes personvern.

Kripos

1.3.2. Bekymringssamtaler – politiregisterforskriften kapittel 58

Det er Kripas' syn at den foreslåtte sperreperioden før sletting på 15 år er for kort. Det vises her til Kripas' brev til departementet av 24. februar 2020 og 4. juni 2020.

Etter vår erfaring er tilintetgjøring av opplysninger når den registrerte er 33 år gammel for tidlig. I de sakene Kripas har behandlet hvor den registrerte begjærer innsyn for å innhente informasjon om hvordan offentlige etater har agert, for eksempel i forbindelse med søknad om rettsferdsvederlag, har søker regelmessig vært betraktelig eldre enn 33 år. Refleksjon over tidligere livsvalg og hvilken inngripen som kan forventes av offentlige instanser i den forbindelse, krever etter Kripas' syn en følelsesmessig og intellektuell modenhet som kan ta tid å utvikle. Formodentlig vil en slik refleksjon være nært knyttet til at den registrerte tar et oppgjør med egen oppvekst og sin mulige kriminelle løpebane og ønsker avklaring knyttet til offentlige myndigheters oppfølging av hendelser. Dersom dette oppgjøret ikke finner sted før etter fylte 33, vil den registrerte ikke ha mulighet til å få opplysninger fra politiet dersom departementets forslag blir inntatt i politiregisterforskriften. Det vises i denne sammenheng til at andre offentlige etater som kan komme i kontakt med sårbar ungdom, for eksempel NAV, helsetjenestene, barnevern og skole, avleverer opplysninger til arkivverket. Videre blir opplysninger registrert i en eventuell straffe- eller undersøkelsessak og politioperativt register¹ avlevert. At opplysningene fra register for bekymringssamtaler ikke blir avlevert, vil føre til at den dokumentasjonen som er tilgjengelig for den registrerte ikke vil være komplett. Det kan også settes spørsmålsteget ved i hvilken grad en avlevering av opplysninger fra register for bekymringssamtaler vil medføre en ytterligere krenkelse av personvernet til den registrerte, all den tid formodentlig langt mer sensitive opplysninger kan være avlevert fra helsetjenestene, barnevern og skole.

Forebygging av kriminalitet blant ungdom er et område med politifaglig og politisk² fokus. I forebyggingen er en rekke statlige og kommunale etater involvert, herunder politi, barnevern og helsevesen. Ved forskning på forebygging av kriminalitet blant ungdom vil det således være særlig relevant å kunne koble opplysninger avlevert fra de forskjellige etatene. En avlevering i anonymisert form vil ikke kunne ivareta dette hensynet.

Hva gjelder faren for at den enkelte blir mer tilbakeholden i dialogen med politiet, vises det til politiloven § 13 fjerde ledd siste punktum, hvoretter politiet skal informere den mindreårige og foreldrene om at de ikke har plikt til å forklare seg. Kripas antar at dersom den den mindreårige og foreldrene er bekymret for politiets behandling av opplysninger, vil bekymringene først og fremst knytte seg til hva opplysningene vil brukes til i den nærmeste fremtid, mens politiet har hjemmel til å benytte opplysningene til politimessige formål, og ikke være knyttet til en eventuell avlevering til arkivverket.

Det er således Kripas' syn at opplysningene bør oppbevares lenger enn 15 år etter at den registrerte har fylt 18 år. Det understrekes at politiet ikke skal ha tilgang til opplysningene i perioden opplysningene er sperret. Tatt i betraktning behovet for sperring over relativt lang tid, bør opplysningene avleveres til arkivverket, både av hensyn til den registrerte og av kostnadsmessige hensyn. Politiets systemer har p.t. ikke funksjonalitet for å ivareta sperringer over svært lang tid, og slik funksjonalitet vil måtte utvikles. Det må således påregnes at forslaget vil få visse økonomiske og administrative kostnader.

¹ Jf. politiregisterloven § 53-15 første ledd.

² Se bl.a. Granavolden-plattformen (<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/politisk-plattform/id2626036/#justis>)

1.3.3. Informantregisteret – politiregisterforskriften kapittel 57

Dersom en informants identitet blir kjent, kan vedkommende utsettes for alvorlige represalier som kan medføre fare for liv, helse eller frihet. Faren for represalier kan vedvare over tid. Hensynet til informantens liv og helse må etter vårt syn tillegges stor vekt. Vi er enige i departementets beskrivelse av bevaringsverdien av opplysninger i informantregisteret, og støtter således departementets forslag om å gjøre unntak fra kassasjonsforbudet i arkivloven for informantregisteret.

1.3.4. Biometriregistrene – DNA, foto og fingeravtrykk – politiregisterforskriften kapittel 45 og 46

Kripos støtter forslaget om unntak fra kassasjonsforbudet for opplysninger registrert i DNA-registeret, fotoregisteret og fingeravtrykksregisteret. Deler av opplysningene vil være dokumentert i straffesak, og en bevaring av alle foto, fingeravtrykk og DNA-opplysninger vil utgjøre et betydelig inngrep i de registrertes personvern.

Det bemerkes at Oslo universitetssykehus, som er en databehandler for Kripos, har tatt opp ønsket om å få avklart hvorvidt DNA-profiler kan inngå som en del av sakkyndige uttalelser, slik at DNA-profilene kan lagres på aktuell straffesak. Ut fra tidligere uttalelser i forarbeidene er det etter Kripos' syn tvilsomt om det finnes hjemmel for en slik behandling av opplysninger, men spørsmålet bør vurderes nærmere av departementet slik at spørsmålet finner sin endelige avklaring på noe lengre sikt.

1.3.5. Lydlogg – politiregisterforskriften kapittel 53

Kripos er enig i forslaget om unntak fra kassasjonsforbudet for lydlogg. Opptak av 112-samtaler vil i stor grad være opptak av sårbare mennesker i en dramatisk situasjon. En eventuell bevaring vil utgjøre et betydelig inngrep i den registrertes personvern. Videre vil ikke-sikrede lydlogger kun ha kortvarig verdi som dokumentasjon.

1.3.6. Lyd og bilde i politiarrest – politiregisterforskriften kapittel 54

Lyd- og videoopptak fra politiarresten er opptak av meget sårbare mennesker som ofte vil være i en personlig krise. En bevaring av lyd- og videoopptakene vil utgjøre et svært betydelig inngrep i arrestantenes personvern. Videre anses opptakene å ha lav bevaringsverdi med mindre de er sikret som en del av en straffe- eller klagesak. I så tilfelle vil opptakene bevares sammen med saken. Kripos støtter således departementets forslag til unntak fra kassasjonsforbudet for lyd- og videoopptak fra arrest.

1.3.7. Nasjonalt tverretattlig analyse- og etterretningssenter (NTAES) – politiregisterforskriften kapittel 59

Kripos støtter departementets forslag om unntak fra kassasjonsforbudet for opplysninger registrert i NTAES. Opplysningene bør omfattes av et unntak fra kassasjonsforbudet på lik linje med kriminaletterrettingsregisteret og av de samme årsakene.

2. Endringer i politiregisterloven § 41 og politiregisterforskriften § 30-1 – unntak for anmerkning av påtaleunntalelser på uttømmende politiattest

Kripos har ingen merknader til det materielle i den foreslåtte endringen. Forslaget til endringen vil imidlertid medføre administrative og økonomiske konsekvenser. Politiet har p.t. ikke funksjonalitet for å registrere at en sak kunne ha egnet seg for overføring til konfliktråd. Ved utstedelse av alle politiattester hvor den registrerte har en påtaleunntalelse må det således

manuelt vurderes hvorvidt påtaleunntatelsen skal påføres politiattesten eller ei. Det vil medføre forlenget saksbehandlingstid ved utstedelse av disse politiattestene.

3. Endring i politiregisterloven § 12 – bruk av opplysninger fra DNA-registeret

Kripos støtter forslaget til presisering i politiregisterloven § 12. At bruk av opplysninger fra politiets DNA-register begrenses er etter Kripos' syn viktig for å unngå formålsutglidning. Forslaget er etter vårt syn i tråd med intensjonen bak reguleringen av opplysninger i DNA-registeret, og vil bidra til å gjenopprette tidligere rettstilstand.

4. Endring i politiregisterloven § 13 - sporregisteret

Kripos støtter forslaget om å innta sporregisteret i politiregisterloven § 13. Dette vil bidra til klarhet og forhindre tvil om det rettslige grunnlaget for sporregister for foto.

5. Endring i politiregisterloven § 60 mv. – klage over Datatilsynets vedtak

Kripos deler departementets synspunkter på de to vedtakene fattet i Personvernemnda og støtter forslagene til endringer i politiregisterloven § 60 annet og tredje ledd og politiregisterforskriften §§ 42-2 og 42-5.

6. Endring i § 40 – reaksjoner som ikke skal anmerkes på ordinær attest

Kripos støtter forslaget til endring i § 40. Endringen vil etter vårt syn bidra til større klarhet i lovverket.

7. Endring i politiregisterloven § 50 tredje ledd – dekryptering av sperrede opplysninger

Kripos støtter en adgang til sperring av opplysninger som ikke er brukt i straffesak, og som på saksavgjørelsestidspunktet ikke er lesbare og således unndratt en relevansvurdering. Vi støtter videre forslaget om at sperring ikke skal være til hinder for at slike opplysninger på et senere tidspunkt kan gjøres lesbare og deretter benyttes til formål som nevnt i politiregisterloven § 50 tredje ledd 2. pkt. og straffeprosessloven § 216i, innen 6 måneder fra oppnådd lesbarhet.

Kripos ønsker imidlertid å bemerke de økonomiske konsekvensene som vil følge av departementets forslag. Temaet er tidligere berørt i Prop. 4 (2019-2020) under pkt. 5.4.4 hvorfra følgende hitsettes:

"Begrunnelsen for departementets forslag til sletteregel var todelt. For det første bør man unngå at personopplysninger oppbevares uten et formål... For det andre vil det av hensyn til lagringskapasitet også være praktisk å ha mulighet til å slette store filer, for eksempel nedlastede spillefilmer, som ikke har tilknytning til saken.

... ingen av høringsinstansene fra politi- og påtalemyndighet [som] har uttrykt et behov for en sletteregel av hensyn til lagringskapasitet. Departementet finner etter dette ikke grunn til å opprettholde bestemmelsen om sletting av opplysninger uten tilknytning til saken, og foreslår at slike opplysninger skal følge de vanlige regler om sperring."

Videre hitsettes fra Prop. 4 (2019-2020) kapittel 6 "Økonomiske og administrative konsekvenser":

"Forslagene medfører behov for enkelte tilpasninger i teknisk utstyr. Merutgiftene til dette forventes å være av et begrenset omfang, og dekkes innenfor gjeldende budsjettammer under kapittel 440 Politidirektoratet – politi- og lensmannsetaten og kapittel 444 Politiets sikkerhetstjeneste (PST)."

Kripos innrømmer at forventede merutgifter forbundet med sperring av opplysninger fra kommunikasjonskontroll mv. burde vært adressert på et tidligere tidspunkt.

Politiet innhenter betydelige mengder data ved bruk av kommunikasjonskontroll (KK). I politiets KK-system sikres kommunikasjon som udekodete, i utgangspunktet uleselige, rådata. Når rådata er sikret starter en dekodingsprosess, der data som systemet gjenkjenner gjøres til lesbare produkter, mens resterende rådata forblir uleselige. Av den samlede innhentede datamengde utgjør ikke lesbare data en meget stor andel. Eksempelvis nevnes fra konkret straffesak at av totalt ca. 3,4 millioner innhentede rådataprodukter, kunne ca. 1,1 million gjøres lesbare.

Kripos legger til grunn at uleselige rådata i sin helhet vil omfattes av sperreplikt som foreslått, dog unntatt rådata svarende til slettepliktige opplysninger. Årlig mengde innhentede rådata ved bruk av kommunikasjonskontroll i norsk politi utgjør p.t. ca. 12,2 terabyte, hvorav ca. 11,6 terabyte vil bli å anse som sperrepliktig i henhold til endringsforslaget. Fremskrevet til år 2030 vil estimert mengde sperrepliktig rådata utgjøre ca. 146 terabyte, backup ikke medregnet. I tillegg kommer lesbare data som ikke er brukt i sak, og følgelig også skal sperres. Ytterligere nevnes at årlig mengde sperrepliktige data må forventes å øke betraktelig, bl.a. som en konsekvens av forestående innføring av 5G-nett og politiets økende bruk av dataavlesning som innhentingsmetode.

Gitt sperring som foreslått og endelig slettefrist satt til fem år etter siktedes død, jf. utkast til ny politiregisterforskrift § 25-4 siste ledd³, må ressursuttaket forbundet med sperring av opplysninger fra kommunikasjonskontroll allerede på relativt kort sikt forventes å bli meget betydelig. Dette vil bl.a. knytte seg til arbeid med identifisering og merking av materiale som skal sperres i de konkrete sakene, behov for tekniske endringer/tilpasninger i politiets KK-system, samt behovet for økt lagringskapasitet. Per nå er det vanskelig å presist kvantifisere merutgiftene, utover at disse vil bli betydelige og vanskelig kan forventes dekket innenfor gjeldende budsjettammer. Kripos foreslår at departementet utreder spørsmålet nærmere før ny politiregisterlov § 50 tredje ledd og ny politiregisterforskrift § 25-4 vedtas og trer i kraft.

I forlengelsen av ovennevnte kan en supplerende tilnærming være en viss oppmykning av det som nå fremstår som en sperreplikt, der politiet i stedet gis adgang til å velge sletting i stedet for sperring av ikke lesbare opplysninger. En vil på den måten unngå lagring av opplysninger som, etter en konkret vurdering, ikke kan forventes å komme til senere bruk, samtidig som kravet til dataminimering i større grad ivaretas. En alternativ ordlyd i politiregisterloven § 50 tredje ledd (nytt 2. pkt.) kan være:

*"Ikke lesbare opplysninger innhentet ved kommunikasjonskontroll **kan** beholdes etter at saken er avgjort ved rettskraftig dom eller endelig henleggelsesbeslutning, dersom opplysningene sperres."*

Kripos vil videre benytte anledningen til å etterspørre en utredning av handlingsrommet for tilpasset *innhenting* av opplysninger ved bruk av kommunikasjonskontroll mv. Politiet innhenter i dag store mengder data som allerede på innhentingstidspunktet må vurderes som

---

³ Justis og beredskapsdepartementets høringsnotat med høringsfrist 15.01.18.

irrelevant for opplysningen av den aktuelle straffesak. En mer spisset/filtrert innhenting vil begrense mengden materiale som senere må lagres, og dessuten utgjøre et mindre inngrep i den enkeltes privatliv, uten at dette nødvendigvis går på bekostning av sakens fullstendige opplysning. Kripos bidrar gjerne med grundigere vurderinger rundt dette.

8. Anmerkning av utenlandske reaksjoner på politiattest

Kripos støtter forslaget til endring av politiregisterforskriften § 32-1. Det er etter vårt syn fornuftig at utenlandske reaksjoner som er registrert i reaksjonsregisteret anmerkes på politiattesten i samme utstrekning som norske reaksjoner.

9. Forsendelse av politiattest

Kripos støtter forslaget til endring av politiregisterforskriften § 36-6. Å kunne sende politiattester til søkerens digitale postkasse vil kunne bidra til effektivisering av utstedelsesprosessen.

10. Endring i politiregisterforskriften § 45-2 – definisjon av en DNA-profil

Kripos støtter forslaget til endring i politiregisterforskriften § 45-2. Opplysninger om mitokondrielt DNA og Y-kromosom DNA vil bidra til å øke kvaliteten på treff i DNA-registeret og kan bidra til en mer effektiv etterforskning av straffbare handlinger.

Med hilsen

Kristin Ottesen Kvigne

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Fra: Kathrine Rogstad

Sendt: Tuesday, September 15, 2020 12:55:13 PM

Til: June Bellika

Kopi: Mari Hersoug Nedberg

Emne: Noen ytterligere bemerkninger til høringsnotatet om endringer i politiregisterloven og -forskriften

Det vises til vår høringsuttalelse i sak 20/87295. Kripos har noen ytterligere bemerkninger til forslaget til endring av politiregisterloven § 12.

Departementet skriver på side 27 i høringsnotatet at

Ved utformingen av hjemmelsgrunnlagene for politiets registre i politiregisterloven kapittel 3 og tilhørende forskrifter i politiregisterforskriften del 11 har man generelt åpnet for en vid adgang til å registrere opplysninger. Begrunnelsen for dette er at politiet på denne måten får et godt verktøy til å kunne bekjempe kriminalitet. Når det gjelder DNA-registeret er terskelen for registrering svært lav. Etter § 12 annet ledd nr. 1 kreves det ikke mer enn at man blir ilagt straff for en lovovertrødelse som kan medføre frihetsstraff, og slettefristen er fem år etter at vedkommende er død, jf. forskriften § 45-17. Regelverket legger heller ikke opp til at det foretas konkrete vurderinger i forbindelse med registrering eller sletting. Det er også denne vide adgangen til behandling av DNA-opplysninger som er bakgrunnen for at Norge er klaget inn for EMD, jf. den omtalte saken ovenfor.

Til dette vil Kripos bemerke at anledningen til å registrere opplysninger om DNA i DNA-registeret begrenses av Riksadvokatens retningslinjer for registrering av DNA identitetsregisteret (sist oppdatert 21. mai 2019). I henhold til retningslinjene skal alle personer som er ilagt forvaring, ubetinget fengsel, samfunnsstraff og ungdomsstraff registreres i DNA-registeret. For andre straffereaksjoner skal registrering kun forekomme i den utstrekning beskrevet i Riksadvokatens retningslinjer punkt II.

Videre skal det i henhold til Riksadvokatens retningslinjer foretas konkrete vurderinger ved beslutning om registrering. Det åpnes både for at registrering kan unnlates og for at registrering kan foretas i andre tilfeller enn de beskrevet i Riksadvokatens retningslinjer punkt II. Videre foretar Kripos konkrete vurderinger av slettekrav dersom den registrerte begjærer sletting av opplysningene.

Vennlig hilsen
Kathrine Rogstad
seniorrådgiver

Kripos

Retts- og påtaleavdelingen
Personvernseksjonen

Telefon: (+47) 23 20 89 17

Mobil: (+47) 91 81 52 45

E-post: kathrine.rogstad@politiet.no

www.politi.no/kripos

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 OSLO

NORWEGIAN POLICE UNIVERSITY COLLEGE

Deres referanse:
20/87295-10

Vår referanse:
20/01802-3

Dato:
09.09.2020

HØRINGSSVAR - ENDRINGER I POLITIREGISTERLOVEN OG -FORSKRIFTEN

INNLEDNING

Politihøgskolen viser til høringsbrev fra Justis- og beredskapsdepartementet av 26. juni 2020 med høringsfrist 1. oktober 2020. Høringsuttalelsen sendes både Politidirektoratet og Justis- og beredskapsdepartementet. Nummereringen av avsnittene her tilsvarer nummereringen i høringsnotatet.

3. ENDRINGER I POLITIREGISTERLOVEN § 41 OG POLITIREGISTERFORSKRIFTEN § 30-1 – UNNTAK FOR ANMERKNING AV PÅTALEUNNLATELSER PÅ UTTØMMENDE POLITIATTEST

Som departementet fremholder, vil verken en påtaleunnlattelse eller en overføring til konfliktrådet etter straffeprosessloven § 71 a fremkomme på en *ordinær* politiattest etter politiregisterloven § 40. Derimot er det etter gjeldende rett forskjellige regler for anmerkning på en uttømmende politiattest avhengig av om reaksjonen er gitt ved påtaleunnlattelse eller ved overføring til mekling i konfliktrådet etter straffeprosessloven § 71 a.

Behovet for harmonisering

Vi er enig i at det er en ubegrunnet forskjell på reglene om politiattest for henholdsvis påtaleunnlattelse og overføring til konfliktråd etter straffeprosessloven § 71 a. Det er fremholdt av departementet allerede i forarbeidene til konfliktrådsloven (Holmboe & Myhrer, 2018; Prop. 57 L (2013-2014), s. 72). Riktig nok er påtalemyndigheten instruert om å anvende straffeprosessloven § 71 a når det er grunnlag for behandling i konfliktrådet uten andre tiltak (Riksadvokaten, 2008, punkt III.2; 2015, punktene 4 og 5). Vi antar likevel at det er eksempler på at påtalemyndigheten har valgt påtaleunnlattelse etter straffeprosessloven § 69 i stedet for overføring etter § 71 a.

Det er ingen grunn til at påtalemyndighetens valg av hjemmel for overføring (straffeprosessloven § 69 eller § 71 a) skal få betydning for gjerningspersonens politiattest dersom saken burde vært overført etter § 71 a. Det er også uheldig at fornærmedes (manglende) vilje til å samtykke til behandling i konfliktrådet (jf. konfliktrådsloven § 11) kan

få avgjørende betydning for innholdet av politiattesten. Det kan videre være betenkelig om en siktet erkjenner en straffeskyld uten å mene det fordi han eller hun ønsker en ren politiattest.

Vi er derfor enige i at reglene bør endres. Dette kan enten gjøres ved å oppheve unntaksregelen for konfliktrådsbehandling i politiregisterloven § 41 nr. 1 bokstav a, eller ved å utvide unntaket for visse påtaleunntatelser.

Hvordan harmoniseringen bør gjennomføres

Det kan diskuteres om det er naturlig å la en straffereaksjon falle bort fra en uttømmende politiattest på grunn av måten reaksjonen er ilagt på. Det gjelder særlig fordi overføring til ungdomsoppfølging eller oppfølging i konfliktråd kan brukes for mer alvorlige lovbrudd enn den tradisjonelle overføringen til mekling i konfliktråd.

Forarbeidenes drøftelse av spørsmålet om registrering av ungdomsoppfølging er her noe inkonsistente: I de alminnelige merknadene til konfliktrådsloven heter det at hensynet til unge lovbrøyttere er ivaretatt ved særregelen i politiregisterloven § 41 nr. 1 bokstav c, som gjelder uavhengig av reaksjonens form. Departementet konkluderte der slik: «Det er på denne måten departementet har fulgt opp anmodningsvedtaket fra Stortinget om å gi unge lovbrøyttere en «ny sjanse». Det foreslås derfor ikke endringer i politiregisterloven om hvordan ungdomsoppfølging skal anmerkes på politiattest.» (Prop. 57 L (2013-2014), s. 73). Likevel ble det foreslått endringer i politiregisterloven § 41 som avspeilet at ungdomsoppfølging og oppfølging i konfliktråd skulle behandles på samme måte som overføring til mekling. Loven ble vedtatt i samsvar med proposisjonens forslag.

Hensynet til at den siktede ikke skal fristes til å erkjenne en straffeskyld han eller hun mener ikke å ha, taler for å oppheve regelen om særbehandling av konfliktrådssaker i politiregisterloven § 41 nr. 1 bokstav a. Siden det i lang tid har vært slik at overføring til konfliktråd bare anmerkes på en uttømmende politiattest i to år, antar vi likevel at det ikke er ønskelig å stramme inn reglene i disfavør av de siktede nå.

Vi nevner for øvrig at både mekling, ungdomsoppfølging og oppfølging i konfliktrådet kan fastsettes som vilkår i betinget dom (straffeloven § 37 første ledd bokstav i og j). Ideelt sett vil nok påtalemyndigheten bare fremme slike saker for domstolen der forholdet er mer alvorlig enn de sakene som typisk kan avgjøres ved påtaleunntatelse eller overføring til konfliktråd etter straffeprosessloven § 71 a. Bli loven endret, blir det ekstra viktig at påtalemyndigheten er nøye med å velge overføring til konfliktråd når dette er innenfor rammen av Riksadvokatens retningslinjer.

Prosessøkonomisk påtaleunntatelse (straffeprosessloven § 70)

Dersom det skal gis en regel som foreslått, er vi enig i at den bør gjelde også for prosessøkonomisk påtaleunntatelse etter straffeprosessloven § 70.

Etter bestemmelsens første ledd kan slik påtaleunntatelse gis «når reglene for straffutmålingen ved sammenstøt av flere lovbrudd medfører at ingen eller bare en ubetydelig straff ville komme til anvendelse». I utgangspunktet kan det da synes til liten hjelp for den siktede å slippe å få akkurat dette forholdet på en uttømmende politiattest, siden reaksjonen for de øvrige forholdene vil stå på attesten. Det kan likevel hende at spørsmålet oppstår.

Hvis den siktede ikke blir domfelt for de øvrige handlingene, kan påtaleunntatelsen riktig nok omgjøres etter straffeprosessloven § 74 sjette ledd. Men det er neppe opplagt at påtalemyndigheten vil bruke tid og ressurser på å omgjøre en slik prosessøkonomisk påtaleunntatelse og sende saken til konfliktrådet. Det vil innebære at man må bruke tid på å få avklart den siktedes og eventuelt fornærmedes holdning til konfliktråd. Det kan derfor skje at en sak som ville blitt avgjort ved overføring til konfliktrådet dersom den siktede bare var mistenkt for dette forholdet, blir endelig avgjort ved påtaleunntatelse etter § 70.

Etter straffeprosessloven § 70 annet ledd kan en prosessøkonomisk påtaleunntatelse også gis når det er ilagt militær refselse for forholdet. En refselse på militær arrest (jf. disiplinærloven § 5 første ledd nr. 1) skal riktig nok anmerkes i politiets reaksjonsregister og vil dermed

fremkomme på en uttømmende politiattest, se politiregisterloven § 9 jf. politiregisterforskriften § 44-4 første ledd nr. 7. Men en refselse kan også være bot, frihetsinnskrenking eller irrettesettelse, og disse vil ikke bli registrert i reaksjonsregisteret. Det kan derfor tenkes situasjoner der en straffbar handling ville blitt forfulgt ved overføring til konfliktrådsbehandling, men påtalemyndigheten velger en prosessøkonomisk påtaleunntatelse i stedet på grunn av refselsen.

Foreleggelse for påtalemyndigheten

Etter gjeldende rett kan det leses ut fra reaksjonens art om og hvor lenge den skal anmerkes på en politiattest. Unntak gjelder bare for en politiattest som skal vise *verserende saker* (utvidet politiattest) etter politiregisterloven § 41 nr. 2, og bare for anmerkning av siktelsler, ikke tiltalebeslutninger og ikke-rettskraftige dommer (politiregisterforskriften § 31-2). Det er altså bare for slike saker, der det foreligger en siktelse som ikke har ført til tiltale, at politiets attestenhet i Vardø behøver å forelegge spørsmålet om innholdet av en politiattest for den ansvarlige påtalemyndighet i saken. Spørsmålet vil altså per definisjon gjelde en pågående straffesak som lokal påtalemyndighet vil være vel kjent med.

Departementets forslag går derimot ut på at attestenheten skal forelegge for påtalemyndigheten saker som er avgjort for lang tid siden – minst to år (forslag til endring i politiregisterforskriften § 30-1). Det medfører at det er viktig at påtalemyndigheten i saker med påtaleunntatelse noterer hvilke vurderinger som har vært gjort vedrørende spørsmålet om overføring til konfliktråd etter straffeprosessloven § 69 eller § 70.

Vi antar at man vil legge vekt på uttalelser fra politiets attestenhet og fra påtalemyndigheten når man vurderer de administrative og økonomiske konsekvensene av forslaget.

Retningslinjer for skjønnet

Både i gjengivelsen av gjeldende rett og ved angivelse av skjønnetemaet for når en påtaleunntatelse ikke skal anmerkes, viser departementet til Riksadvokatens retningslinjer fra 2008 (Riksadvokaten, 2008). Disse retningslinjene gjelder imidlertid bare *mekling* i konfliktråd etter konfliktrådsloven kapittel III, ikke ungdomsoppfølging etter lovens kapittel IV eller oppfølging i konfliktrådet etter lovens kapittel V. Fremstillingen i høringsnotatet gir derfor ikke et riktig bilde av hva slags saker som kan være aktuelle å unnta fra anmerkning på en uttømmende politiattest når saken er avgjort ved overføring til konfliktråd, og dermed heller ikke hva som vil være gjeldende rett hvis departementets forslag følges.

For eksempel viser departementet (side 19) til at det må finnes en fornærmet eller skadelidt. Det var riktig da det ble skrevet i 2008, jf. konfliktrådsloven 1991 § 1 og § 5. Ved konfliktrådsloven 2014 ble det imidlertid innført en hjemmel for å mekle i saker «hvor ingen enkeltperson er påført en skade, et tap eller en annen krenkelse [...] dersom noen som er berørt, møter» (§ 12 tredje ledd).

Videre fremholder departementet samme sted: «*Narkotikalovbrudd og vegtrafikkovertrедelser som ikke rammer noen enkeltperson nevnes som eksempler som ikke kan overføres.*» I tillegg til at konfliktrådsloven § 12 tredje ledd ikke utelukker slike saker i mekling, er det viktig å være oppmerksom på at Riksadvokaten i rundskrivet om ungdomsoppfølging og oppfølging i konfliktrådet har nevnt «mindre alvorlige narkotikalovbrudd» som eksempler på sakstyper som kan egne seg for begge disse reaksjonene (Riksadvokaten, 2015, punktene 4 og 5).

Skal regelendringen gjennomføres som foreslått, er det viktig at det i proposisjonen redegjøres også for retningslinjer og praksis vedrørende disse reaksjonene, slik at både Stortinget og regelanvenderne får et riktig bilde av hva slags saker som kan bli avgjort ved påtaleunntatelse og likevel ikke komme med på en uttømmende politiattest.

Som det fremgår av Riksadvokatens rundskriv, vil en konfliktrådsbehandling som er mislykket på grunn av den siktedes forhold, kunne avgjøres ved en betinget påtaleunntatelse eller straffeprosessloven § 69. Det kan være at den siktede ikke har villet samtykke til konfliktrådsbehandling eller har misligholdt en avtale om erstatning. I slike tilfeller bør påtaleunntatelsen anmerkes på vanlig måte på en uttømmende politiattest.

5. ENDRING I POLITIREGISTERLOVEN § 12 – BRUK AV OPPLYSNINGER FRA DNA-REGISTERET

Vi er enig i at Høyesteretts ankeutvalgs avgjørelse i HR-2018-2241-U reiser viktige spørsmål, og åpenbart fortjener nærmere utredning. Det at Høyesteretts ankeutvalg var delt 2-1 i denne avgjørelsen, viser at spørsmålet ikke er opplagt.

Vi er også enige i at det av hensyn til klarhet i lovverket er viktig å få avklart dette spørsmålet. Det kan deles i to: Bør det gis en presumpsjonsregel i politiregisterloven, og: Bør det gjelde særregler for å fastsette barns farskap?

Lovreguleringen

Det er uheldig om rettstilstanden er uklar på dette punktet. Vi er derfor enig i at det lovfestes en presumpsjonsregel for at bruk av DNA-profiler utenfor strafferettspleien krever hjemmel i politiregisterloven § 12. En slik regel har ikke noen høyere trinnhøyde enn andre lovregler. Lovgiveren kan altså fritt bestemme i en annen lov at den skal gå foran. Men eksistensen av særregelen i politiregisterloven gir lovgiveren sterk oppfordring til å endre § 12 dersom det finnes ønskelig på grunn av andre tungtveiende hensyn å utvide tilgangen til DNA-profiler.

Den materielle løsningen

Departementet redegjør for Grunnloven § 104 og Barnekonvensjonen artikkel 7 om barns rett til å kjenne sine foreldre. Slik vi ser det, har drøftelsen likevel en viss slagside i favør av ønsket om å gjøre politiregisterloven til en spesiell lov med forrang for andre regelverk. For det første vil en mulig barnefar – eller en mann som barnet/vergen vil ha fradømt farskap – ha plikt til å avgi DNA-prøve, jf. barneloven § 24. Den som avgir DNA-prøve, får dermed ikke eksponert personlige opplysninger som han ellers kunne holdt for seg selv.

For det andre drøfter departementet forholdet til reglene om rett til familieliv og privatliv etter Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) utelukkende i et voksenperspektiv. Den kjente storkammerdommen *S. and Marper v. UK* dreide seg om to klagere som var henholdsvis frifunnet og hadde fått sin sak henlagt, den første for et ransforsøk angivelig begått da han var 11 år gammel. Spørsmålet var om opplysningene likevel kunne lagres for bestandig.

Det er ikke tvilsomt at DNA-registrering er et inngrep i retten til privatliv. Men i vurderingen må man også ha hensyn til barnets rett til familieliv, som blant annet innebærer å få av- eller bekreftet hvem som er barnets biologiske far.

Etter vårt syn bør spørsmålet om det skal være adgang til å innhente en DNA-profil fra identitetsregisteret til bruk ved fastslåing av farskap, utredes grundigere før man tar standpunkt til et spørsmål som vil ha stor betydning både følelsesmessig, praktisk og økonomisk for et barn og dets etterkommere.

8. ENDRING I § 40 – REAKSJONER SOM IKKE SKAL ANMERKES PÅ ORDINÆR ATTEST

Vi er enig i at politiregisterloven § 40 nr. 3 suppleres med reaksjonene straffutmålingsfravall, tap av førerrett og kjøreseddel, samt inndragning uttrykkelig nevnes i listen over reaksjoner som ikke skal anmerkes på en ordinær politiattest.

Vi nevner at det kan være tvilsomt om «overføring til barneverntjenesten» er praktisk som strafferettslig reaksjon etter at barnevernloven 1953 ble erstattet av ny lov i 1992.

KILDER

Holmboe, M. & Myhrer, T.-G. (2018). *Vandel: Om politiattester og vurdering av skikkethet*. Oslo: Universitetsforlaget.

Prop. 57 L (2013-2014). *Lov om konfliktrådsbehandling (konfliktrådsloven)*.

Riksadvokaten. (2008). *Rundskriv om megling i konfliktråd (RA-2008-4)*.

Riksadvokaten. (2015). *Ungdomsstraff, ungdomsoppfølging, oppfølging i konfliktråd - foreløpige retningslinjer (RA-2012-90-1)*.

Med hilsen

Nina Skarpenes
Rektor

Ruth Bodil Stabell Haug
Seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Saksbehandler:
Morten Holmboe

Kopi til:
Politidirektoratet v/June Kristin Bellika

4

POLITIET

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Trøndelag politidistrikt

Deres referanse:

Vår referanse:
20/87295 - 37

Dato:
04.09.2020

Høring - Endringer i politiregisterloven og -forskrift - Sletting av opplysninger i politets registre mv

Det vises til høringsbrev fra Justis- og beredskapsdepartementet av 3. juli 2020 med tilhørende brev fra Politidirektoratet av 13. august 2020. Høringen gjelder endringer i politiregisterloven og -forskriften –sletting av opplysninger i politiets registre mv. Direktoratet har bedt om eventuelle merknader til høringen innen 4. september 2020.

Trøndelag politidistrikt har ingen merknader til høringen.

Med hilsen

Sonja Finne
Juridisk rådgiver/personvernrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Trøndelag politidistrikt

Post: Postboks 2475 Torgarden, 7005 Trondheim
E-post: post.trondelag@politiet.no

Tlf: (+47) 73 89 90 90

Org. nr: 983998631
www.politiet.no

5

POLITIET

Politidirektoratet

Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Sør-Vest politidistrikt

Deres referanse:

Vår referanse:

Dato:

20/87295 - 35

04.09.2020

SVPD Høringssvar - endringer i politiregisterloven og -forskrift - sletting av opplysninger i politets registre mv.

SVPD har gått igjennom høringen med stor interesse og gir sin fulle tilslutning til forslaget.

Vi er imponert over detaljeringsnivå og kan ikke se at det er utelatt noe. Vi registrerer at det om politiattester er kommet en viktig endring, som anses nødvendig, men som medfører vanskelig skjønn og merarbeid for påtalejuristene. Vi hadde tenkt å kommentere, men ser at også dette er fanget godt opp i oppsummeringen.

Med hilsen

Jan Ove Johansen

Seksjonssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Sør-Vest politidistrikt

Post: Postboks 240, 4001 Stavanger
E-post: post.sor-vest@politiet.no

Tlf: (+47) 51 89 90 00

Org. nr: 983998313
www.politiet.no

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Nordland politidistrikt

Deres referanse:

Vår referanse:
20/87295 - 28

Dato:
20.08.2020

Foreleggelse: Høring - endringer i politiregisterloven og -forskrift - sletting av opplysninger i politets registre mv. Svar fra Nordland politidistrikt

Nordland politidistrikt vurderer det forelagte høringsnotatet som svært hensiktsmessig og grundig fundamentert med riktige presiseringer av begrepene sletting og tilintetgjøring av opplysninger.

Ikke-arkivering av ikke-verifiserte opplysninger jfr. Pkt. 2.2.3.2 er et sterkt virkemiddel ift. Styrket personvern for de som opplysningene omhandler i en vid personkrets. Dette er egnet til å skape tillit også hos dem opplysningene omhandler og krever en helhetlig vurdering ift livsløpet til de omhandlede.

15 års sperring av opplysninger fra bekymringsamtaler kun for innsyn gir de som er omhandlet godt personvern ift å kunne få innsyn i hvilke opplysninger som ble behandlet om dem.

Vurderingene ift rettslighet knyttet til politiattester gir lik håndtering av foreliggende registeropplysninger, noe som styrker kvaliteten på politiattester.

Det er gitt gode presiseringer mht formålet med bruken av DNA-registeret til strafferettspleien slik at formålsutglidning hindres og at det unngås redusert kvalitet på registeret med påfølgende svekkelse av politiets kriminalitetsbekjempelse. Det er likeledes avklarende at sporregisteret blir eksplisitt beskrevet i politiregisterloven.

Endringene i Politiregisterlovens § 60 gir styrket rettsvern, mens endringene i Politiregisterlovens § 50 er et viktig bidrag i politiets kriminalitetsbekjempelse. Det er også et viktig bidrag at utenlandske reaksjoner inntas i reaksjonsregisteret på lik linje med reaksjoner gitt i Norge.

Nordland politidistrikt

Med hilsen

Arne Inge Hammer
Visepolitimester

Knut Eirik Søsnes
Politioverbetjent

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

PolitidirektoratetPostboks 2090 Vika
0125 Oslo**Finnmark politidistrikt**

Deres referanse:

Vår referanse:

Dato:

20/87295 - 32

3.9.2020

Høringssvar - endringer i politiregisterloven og -forskrift - sletting av opplysninger i politets registre mv.

Det vises til høringsbrev fra Justis- og beredskapsdepartementet av 13.08.2020 med forslag til en rekke endringer i politiregisterloven og -forskriften.

Finnmark politidistrikt har gjennom Politiets enhet for vandelskontroll og politiattester (heretter kalt politiattestkontoret) ansvaret for utstedelse av politiattester og gjennomføring av vandelsvurdering i Norge, jf. politiregisterloven § 36 nr. 1 og 2.

Departementets forslag gjelder blant annet sletting av opplysninger i politiets registre, politiattest, EØS- attest og botid, bruk av opplysninger fra DNA- registeret, sporregisteret, klage over Datatilsynets vedtak mv, dekoding av krypterte opplysninger som formål for hva sperrede opplysninger fra kommunikasjonsskontroll kan brukes til, m.m.

Departementet har spesielt bedt om tilbakemelding på forslaget om unntak for anmerkning av reaksjoner på uttømmende politiattest i saker som kunne egnet seg for behandling i konfliktråd, samt forslag om oppbevaringstid av opplysninger fra bekymringsamtaler av hensyn til den registrerte.

Politiattestkontoret finner grunn til å uttale seg om de forholdene som har betydning for saksbehandling av politiattester og vandelsvurderinger.

Vi bemerker i denne sammenheng at det på en vandelsvurdering skal anmerkes reaksjoner tilsvarende uttømmende politiattest, med mindre noe annet fremgår av lov eller forskrift gitt i medhold av lov, jf. politiregisterloven § 45 jf. § 41 nr. 1. Flere av forslagene vil derfor ikke kun gjelde for saksbehandling av politiattester, men også for gjennomføring av vandelsvurdering. Eksempler på mottakere som har rett til å kreve vandelsvurdering er blant annet Forsvaret, jf. forsvarsloven § 59 første og annet ledd, og kommunene i forbindelse med valg av meddommere, jf. blant annet domstolloven § 72-73 m.fl.

Finnmark politidistrikt

Vår vurdering

Forslag om endringer i politiregisterloven § 41 og politiregisterforskriften § 30-1 – Unntak for anmerkning av påtaleunntatelser på uttømmende politiattest

Departementet har i høringens kapittel 3 foreslått å gjøre unntak for anmerking av påtaleunntatelser på uttømmende politiattest. Unntaket vil imidlertid ikke gjelde alle påtaleunntatelser, kun for "saker som kunne ha egnet seg for behandling i konfliktråd". Det er presisert at vurderingen må ta utgangspunkt i tidspunktet hvor påtalemyndigheten fattet vedtak om å unntale påtale.

Som det fremgår av høringens punkt 3.3 finnes det ingen klare rammer for når en sak skal overføres til konfliktråd, og det kreves en konkret vurdering av den enkelte sak. Vi viser i denne sammenheng til Riksadvokatens rundskriv RA-2008-4 hvor det i del II er listet opp en rekke punkter som har betydning for vurderingen av om saken bør overføres til konfliktrådet, blant annet "hvor individualpreventive hensyn taler for slik behandling, og ikke sterke allmennpreventive hensyn taler mot".

Departementet har foreslått at spørsmålet om unntak for anmerking av påtaleunntatelser kan forelegges for påtalemyndigheten på samme måte som siktelsler. Til dette vil politiattestkontoret innvende at vi i dag ofte opplever at det tar lang tid å få svar på henvendelser til påtalemyndigheten. Videre er det kun aktuelt med anmerking av siktelsler på politiattester som er utvidet (jf. politiregisterloven § 41 nr. 2) og for barneomsorgsattester (politiregisterloven § 39). Dersom det nye forslaget vedtas vil vi måtte sende forespørsler til påtalemyndigheten også i saker hvor det skal utstedes uttømmende politiattest (politiregisterloven § 41 nr. 1) hvor vedkommende er oppført med en påtaleunntatelse. I og med at påtaleunntatelse erfaringsmessig er en mye brukt straffereaksjon, kan dette gjelde et svært stort antall saker.

For å skåne påtalemyndigheten har departementet imidlertid åpnet for at politiattestkontoret selv kan gjøre vurderingen "hvor det er åpenbart at det ikke skal gjøres unntak". Det er vist til at det blant annet vil gjelde saker hvor det er gitt påtaleunntatelse for overtredelse av straffebud med høy strafferamme. Videre er det vist til Riksadvokatens rundskriv hvor det er uttalt at overføring til behandling i konfliktråd "sjelden vil være aktuelt" dersom saken etter rettspraksis ligger an til ubetinget fengsel, og at det samme gjelder ved narkotikalovbrudd og vegtrafikkovertrедelser. Departementet uttaler at "[v]ed utstedelse av politiattest er det hensiktsmessig at påtaleunntatelser gitt i slike saker kan kvitteres ut av etaten som utsteder attesten, uten at spørsmålet forelegges ansvarlig påtalemyndighet."

I dag har saksbehandlere ved politiattestkontoret kun tilgang til registeropplysninger som fremgår av Strasak (straffesaksregisteret) og SSP (reaksjonsregisteret). De har ikke tilgang til politiets saksbehandlingssystem for straffesaker (BL). Saksopplysninger som er nødvendige for å ta en vurdering av forholdets art, herunder eventuelle påtalevurderinger, registreres ikke i Strasak eller SSP, og vil derfor ikke være tilgjengelig for saksbehandlerne ved utstedelse av politiattest. Saksbehandlerne har heller ikke juridisk kompetanse, og har ikke erfaring med å ta påtalevurderinger, herunder å vurdere straffeutmålingspraksis. De ovennevnte vurderingstemaene er etter vår mening alt for skjønnsbaserte til at politiattestkontoret selv kan foreta vurderinger uten å få tilgang i BL og deretter grundig opplæring og kompetanseheving på området. Politiattestkontoret vil derfor måtte rutinemessig innhente vurderinger fra lokalt politi, fortrinnsvis påtaleansvarlig, i alle saker hvor det er gitt en påtaleunntatelse. En slik ordning vil både innebære sannsynlig økning i saksbehandlingstid hos

politiattestkontoret, da man må avvente tilbakemelding fra lokalt politi, samt skape betydelig merarbeid for lokalt politi som må besvare enda flere henvendelser fra oss.

Det fremgår ikke klart av høringsforslaget om påtaleunntatelsene som ikke lenger skal anmerkes politiattest skal slettes eller sperres. Vi legger til grunn at opplysninger om påtaleunntatelser som omfattes av den foreslåtte endringen, dersom den blir vedtatt, skal slettes i reaksjonsregisteret på samme måte som overføring til konfliktråd, jf. politiregisterforskriften § 30-3 tredje ledd. Kripos er ansvarlig for 17 av 19 av politiets registre, herunder Strasak og SSP, og er dermed også ansvarlig for retting, sperring og sletting av opplysninger i registrene. Etter det vi kjenner til foretas det i dag ingen systematisert kontroll av registeropplysninger som henhold til politiregisterlovens kapittel 8 og politiregisterforskriftens kapittel 44 og 48 skal sperres og slettes. I dag fjerner saksbehandleren slike opplysninger manuelt fra politiattesten før den utstedes. Politiattestkontoret har imidlertid ikke autorisasjon til å endre opplysningene i registeret, slik at "sperringen" må gjøres manuelt hver gang vedkommende søker om politiattest eller skal vandelsvurdering. Dette genererer allerede i dag mye merarbeid for politiattestkontoret. Selv om det etableres et funksjonelt internsystem for varsling om sperring og sletting til Kripos som registeransvarlig, vil merarbeidet i hovedsak genereres hos politiattestkontoret som første instans.

Dersom departementet ønsker å opprettholde forslaget om å gjøre unntak for enkelte påtaleunntatelser, anbefaler politiattestkontoret at unntaket gjøres betinget av objektive kriterier som strafferamme, alder eller lignende. Det kan i denne sammenheng vises til de øvrige unntaksreglene for overføring til konfliktråd og unge lovbytere, jf. politiregisterforskriften § 30-1 og 30-3.

Endring i politiregisterloven § 36 – EØS-attest og botid

Departementet har i høringens kapittel 4 foreslått å ta inn en presisering i politiregisterloven § 36 om at politiattest utstedt i annet EØS-land likestilles med norsk politiattest i tilfeller der det er hjemlet krav om botid. Denne presiseringen fremkommer i dag av forskriften § 28-2. Endringen er kun en tydeliggjøring av gjeldende rett, og innebærer ikke realitetsendringer.

Politiattestkontoret er kjent med at det i dag er mange misforståelser knyttet til denne bestemmelsen, særlig der utenlandske statsborgere er tilbudt stillinger og verv hvor det stilles krav om fremleggelse av politiattest. Vårt inntrykk er at arbeidsgivere i stor grad forholder seg til ordlyden i loven uten å undersøke om det finnes utfyllende regler i forskriften. Forskrifter er generelt sett en mindre tilgjengelig rettskilde enn lov. Vi støtter derfor forslaget om å implementere presiseringen direkte i loven.

Vi vil imidlertid trekke frem en annen utfordring som har tilknytning til denne problemstillingen, og som vi ofte får spørsmål om fra arbeidsgivere, nemlig adgangen til å avkreve politiattest utstedt i tredjeland i forbindelse med tilbud om stilling eller verv.

Reglene for vandelskontroll i form av politiattest etter politiregisterloven gjelder norsk politiattest basert på opplysninger om straffereaksjoner i det norske straffesaksregisteret og reaksjonsregisteret, jf. politiregisterforskriften § 28-2. Vi viser til forarbeidene til politiregisterforskriften § 28-2 (PRE-2013-09-20-1097), hvor det fremkommer følgende om forslaget til bestemmelsen (punkt 5.8.1.1):

Det er ikke adgang til å avkreve utenlandske borgere attester fra deres hjemland. Dette er en viktig avklaring i forhold til rettstilstanden før politiregisterloven, der spørsmål knyttet til vandelskontroll av utlendinger har skapt betydelige problemer, jf. også nærmere om dette i Ot.prp.nr.108 (2008-2009) punkt 12.2.6 s. 146. Unntak fra denne hovedregelen fremgår av § 28-2 første ledd tredje punktum, hvoretter politiattest utstedt i annet EØS-land likestilles med norsk politiattest i de tilfeller hvor det er hjemlet krav om botid. Unntaket er en konsekvens av politiregisterloven § 36 nr. 1 der politiattest i annet ledd EØS-land likestilles med norsk attest.

Det fremgår videre av departementets vurdering (punkt 5.8.1.3) at:

Når det gjelder spørsmål om vandelskontroll av utlendinger, synes flere av høringsinstansenes å legge til grunn at det er forskriften som etablerer den omtalte regelen. Forskriften er imidlertid bare en presisering av politiregisterloven § 36 nr. 1. Dette gjelder både at det med politiattest menes norsk politiattest, at det ikke lenger kan kreves politiattest fra land utenfor EØS-området og at likestilling med attester utstedt i EØS-land bare gjelder for de tilfellene der det stilles krav om botid. Dette fremgår også utvetydig av Ot.prp.nr.108 (2008-2009) punkt 21.7 og 12.2.6. I punkt 21.7 i de spesielle merknadene til § 36 nr. 1 er det uttalt at begrunnelsen for likestilling mellom norsk politiattest og attest utstedt i et EØS-land er at EØS-borgere ikke skal diskrimineres. Videre uttales det der at det ikke lenger kan kreves fremleggelse av politiattest utstedt i tredjeland.

[...]

Som det fremgår av dette, er bestemmelsen i forskriften i § 28-2 en presisering av politiregisterloven § 36. Det er heller ikke adgang til å fravike disse reglene i forskriften. Forslaget om frivillig fremleggelse av politiattester fra utlendingens hjemland kan heller ikke etterkommes. I Norge er vandelskontroll basert på at krav om politiattest må være hjemlet i lov, og vandelskontroll kan bare foretas i samsvar med den fremgangsmåten som er regulert i lov.

Slik regelverket er utformet i dag, sammenholdt med de ovennevnte uttalelsene i forarbeidene, er det kun hjemmel for arbeidsgiver å kreve fremlagt norsk politiattest fra den som skal tilsettes, med unntak av det nevnte unntaket for EØS-attester. Arbeidsgiver har aldri hjemmel til å kreve eller vurdere politiattest utstedt i tredjeland, heller ikke ved frivillig fremleggelse. Dette fremgår imidlertid ikke klart av verken politiregisterloven eller -forskriften, men fremkommer i forarbeidene til loven og forskriften. Forarbeider til lov og forskrifter er imidlertid svært lite tilgjengelige rettskilder.

Politiattestkontoret er av den oppfatning at dette prinsippet ikke er særlig kjent, og vurderer at det er stor sannsynlighet for at ulovlig vandelskontroll kan finne sted, særlig ved tilsetting av tredjelandsborgere. Vi anmoder derfor departementet om å vurdere å ta inn en presisering av dette enten i lov eller forskrift.

Endring i politiregisterloven § 40 – reaksjoner som ikke skal anmerkes på ordinær attest

Departementet har i høringskapittel 8 foreslått å innta enkelte reaksjoner som etter straffeloven § 30 er å anse som "andre strafferettslige reaksjoner" som ikke skal anmerkes på ordinær politiattest. Reaksjonene er ikke nevnt i politiregisterloven § 40 slik den lyder i dag, og de anmerkes dermed heller ikke i politiattesten. Med hensyn til bestemmelsens utforming

støtter politiattestkontoret at det presiseres eksplisitt at reaksjonene ikke skal anmerkes på attest, jf. § 40 nr. 3.

Anmerkning av utenlandske reaksjoner på politiattest

Departementet har i høringens kapittel 11 foreslått at utenlandske reaksjoner som er registrert i reaksjonsregisteret, jf. § 44-5, skal anmerkes på politiattest i samme utstrekning som reaksjoner ilagt i Norge. Dette er en stor endring, sett hen til dagens bestemmelse hvor kun reaksjoner som nevnt i politiregisterloven § 40 nr. 2 bokstav a, b og d (fengsel, forvaring og ungdomsstraff) skal anmerkes på attesten.

Politiattestkontoret har tidligere vært i kontakt med Politidirektoratet og Justis- og beredskapsdepartementet om problemstillingen, og mener at det er svært uheldig at norske og utenlandske reaksjoner skal anmerkes ulikt. Blant annet vil ikke utenlandsk dom på samfunnsstraff anmerkes etter dagen regelverk, mens en tilsvarende reaksjon avsagt i Norge skal anmerkes både på uttømmende politiattest og på ordinær politiattest så lenge den er innenfor tidsbegrensningen. Man risikerer derfor at alvorlige lovbrudd ikke vil kunne anmerkes på politiattest selv om reaksjonen er registrert i det norske reaksjonsregisteret, kun fordi lovbruddet er begått og pådømt utenfor Norge. Det er etter vår mening uheldig at det skal være avgjørende i hvilket land en person har begått et lovbrudd og er straffedømt, når det er vurdert at fremleggelse av politiattest er nødvendig av hensynet til ulike persongrupper eller samfunnet for øvrig, jf. politiregisterloven § 37. Vi støtter derfor endringsforslaget.

Forsendelse av politiattest

Departementet har i høringens kapittel 12 foreslått å tydeliggjøre at politiattesten også kan sendes til søkers digitale postkasse, samt at det er adgang til å sende attesten til en utenlandsk adresse dersom søkeren er bosatt i utlandet på søknadstidspunktet, jf. politiregisterforskriften § 36-6 annet ledd. Dette er i samsvar med politiattestkontorets praksis per i dag, og vi støtter derfor forslaget.

Administrative konsekvenser

Departementet uttaler i høringsforslaget at "[d]et må kunne antas at forslaget i punkt 3, om påtaleunntatelser som ikke skal anmerkes på uttømmende politiattest, vil kunne skape noe merarbeid for påtalemyndigheten, og noe økt saksbehandlingstid hos kontoret som utsteder politiattesten".

Finnmark politidistrikt vurderer at den foreslåtte endringen vil kunne gi betydelige administrative konsekvenser for politiattestkontoret. Det vises til den overnevnte redegjørelsen hvor det fremkommer at saksbehandlerne ikke har tilgang til politiets saksbehandlingssystem for straffesaker (BL), ikke har juridisk kompetanse eller erfaring med å ta påtalevurderinger, herunder å vurdere straffeutmålingspraksis. I praksis vil man måtte sende henvendelse til påtalemyndigheten uansett i så godt som alle aktuelle saker. En slik ordning vil både innebære sannsynlig økning i saksbehandlingstid hos politiattestkontoret, da man må avvente tilbakemelding fra lokalt politi, samt skape merarbeid for lokalt politi som må besvare enda flere henvendelser fra politiattestkontoret enn i dag. Vi viser også til at arbeidet med sletting og sperring av opplysninger i politiets registre i dag må gjøres manuelt av saksbehandler ved utstedelse av politiattest og vandelsvurdering.

Statistisk sett behandler en saksbehandler ved politiattestkontoret gjennomsnittlig cirka 20 000 politiattester per år. Dersom endringene fører til mye merarbeid ved behandlingen av søknader fra personer som tidligere er ilagt påtaleunntatelse, vil endringene kunne ha personellmessige konsekvenser så vel som økonomiske konsekvenser ved at det må påregnes å tilsette en eller flere ekstra saksbehandlere.

Vi presiserer i denne sammenheng til at endringen også vil gjelde for vandelsvurdering etter politiregisterloven § 45. De siste årene har PIT og politiattestkontoret vandelsvurdert mellom 50 000 og 70 000 personer per år for Forsvaret. Meddommere skal normalt velges og vandelsvurderes i løpet av det påfølgende året etter hvert kommunevalg. I 2016 vandelsvurderte PIT cirka 114 000 valgte meddommere. I årene 2017, 2018 og 2019 vandelsvurderte PIT og politiattestkontoret henholdsvis cirka 43 000 (2017) og 23 000 (2018 og 2019) valgte meddommere. I 2020 har politiattestkontoret hittil vandelsvurdert 48 050 valgte meddommere. I og med at påtaleunntatelse er en mye brukt reaksjon, tilsier det at et stort antall personer vil måtte vurderes manuelt. Dette vil kunne gi store konsekvenser for de saksbehandlerne ved politiattestkontoret som behandler vandelsvurderinger, samt for lokalt politi.

Dersom opplysningene sperres og slettes i politiets registre av Kripos, fortrinnsvis etter melding fra påtaleansvarlig i straffesaken, vil belastningen bli betydelig mindre for politiattestkontoret. Det legges da til grunn at saksbehandler vil kunne behandle og utstede politiattester og vandelsvurdering på bakgrunn av de opplysningene som foreligger i Strasak og SSP uten å måtte innhente ytterligere opplysninger fra lokalt politi, med unntak av verserende saker.

Finnmark politidistrikt vurderer at de øvrige foreslåtte endringene i politiregisterloven og - forskriften ikke vil ha noen økonomiske eller administrative konsekvenser for politiattestkontoret. Forslagene innebærer ingen endringer som har konsekvenser for vilkårene for utstedelse av politiattester eller gjennomføring av vandelsvurdering.

Med hilsen

Ellen Katrine Hætta
Politimester

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Saksbehandler
Christine Nilssen
Seniorrådgiver

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Oslo politidistrikt

Deres referanse:

Vår referanse:
20/87295 - 58

Dato:
28.09.2020

Foreleggelse: Høring - endringer i politiregisterloven og -forskrift - sletting av opplysninger i politets registre mv.

Det vises til høringsnotat fra justis- og beredskapsdepartementet av 3. juli 2020 om endringer i politiregisterloven og politiregisterforskriften med svarfrist 1. oktober 2020, samt brev fra Politidirektoratet av 13. august 2020. Etter avtale sendes merknader til høringsnotatet etter fristen.

Politidirektoratet ber særlig om kommentarer på forslag til endringer knyttet til pkt. 3 og 16 om unntak fra anmerkninger av påtaleunntalelser på uttømmende politiattest, samt departementets forslag om oppbevaringstid av opplysninger fra bekymringssamtaler av hensyn til den registrerte i pkt. 2.2.3.2 i notatet.

Forslag om sletting i politiets registre

Endringsforslagene om sletting følger opp gjennomføringen av direktiv (EU) 2016/680 art. 5 om tidsfrister for oppbevaring og revisjon. Artikkel 29-gruppen¹ har avgitt uttalelse av 29. november 2017 om sentrale spørsmål om rettshåndhevelse (EU 2016/680) hvor kravet om sletting av opplysninger som ikke lenger av nødvendige for formålet, samt kravet til innebygget personvern som sikrer etterlevelse av blant annet slettekravet og vurderinger som skal gjøres er beskrevet nærmere.

Endringene som foreslås i høringsnotatet er godt begrunnet og gjør det lettere å forstå hvordan sletting skal skje. Oslo politidistrikt er enig i at opplysninger i reaksjonsregisteret, straffesaksregisteret, personidentitet- og politiopplysningsregisteret, saknetregisteret, etterlysningsregisteret, politioperativt register, arrestjournal og grensekontroll- og territorialkontrollregisteret kan slettes i samsvar med reglene i politiregisterforskriften § 16-2 annet ledd nr. 1 det vil si behandles i samsvar med arkivloven.

Når det gjelder bekymringssamtaleregisteret foreslås det at opplysningene sperres i 15 år etter den registrerte har fylt 18 år for så å tilintetgjøres. Opplysningene skal i denne perioden kun brukes til å gi den registrerte innsyn, og ikke i den behandlingsansvarliges interesse. Kripes er

---

¹ EUs rådgivende organ i personvernspørsmål

Oslo politidistrikt

behandlingsansvarlig for bekymringsssamtaleregisteret og har mest erfaring og oversikt på landsbasis over de innsynsbegjæringene som har vært behandlet siden politiregisterloven trådte i kraft. Kripos har i denne perioden erfart at 15 år etter fylte 18 år er for kort tid, da mange erfaringsvis ber om innsyn etter fylte 33 år. Oslo politidistrikt støtter denne vurderingen og har også denne erfaringen med innsynsbegjæring mottatt i Oslo politidistrikt.

Det er redegjort for gode vurderinger knyttet til sletting i de øvrige sentrale politiregistrene. Oslo politidistrikt er enig i at opplysninger i disse kan slettes etter politiregisterforskriften § 16-2 annet ledd nr. 2 dvs. tilintetgjøres da det vil være tungtveiende personvernmessige hensyn for registrering i disse registrene.

Direktiv (EU) 2016/680 art. 20 om krav til innebygd personvern bør også ivaretas i politiets registre med tanke på ivaretagelse av slettekravene. Dette er også påpekt av artikkel 29-gruppens uttalelse av 29. november 2017.

Unntak for anmerkning av påtaleunntatelser på uttømmende politiattest

Det foreligger en ubegrunnet rettsulikheter i saker som er overført til konfliktråd og påtaleunntatelser når det gjelder unntak for anmerkning på uttømmende politiattest. Det foreslås derfor å også gjøre unntak for anmerkning på uttømmende politiattest ved påtaleunntatelser i saker som kunne egnet seg for behandling i konfliktråd.

Oslo politidistrikt har ingen merknader til det materielle i den foreslåtte endringen, men endringen vil medføre administrative og økonomiske konsekvenser. Grunnen til dette er at politiet har ikke funksjonalitet for å registrere at en sak kunne ha egnet seg for overføring til konfliktråd. Ved utstedelse av politiattester med påtaleunntatelser vil det medføre manuelle vurderinger og forlenget saksbehandlingstid slik politiets registre og systemer er i dag.

Dekryptering av sperrede opplysninger

Det foreslås å endre politiregisterloven § 50 tredje ledd slik at det å gjøre sperrede opplysninger lesbare tas inn som et av de lovlige formålene for bruk av sperrede opplysninger etter politiregisterloven § 53 nytt tredje ledd.

Oslo politidistrikt støtter endringsforslaget. Endringen vil imidlertid ha økonomiske og kapasitetsmessige konsekvenser som bør utredes nærmere. Det vises til Kripos sin uttalelse på dette punktet som redegjør for omfanget av data ved bruk av kommunikasjonskontroll.

Med hilsen

Sveinung Sponheim

Visepolitimester

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Kopi: Justis- og beredskapsdepartementet

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

Politiets utlendingsenhet

Deres referanse:

Vår referanse:

Dato:

20/87295 - 31

01.09.2020

Høring - endringer i politiregisterloven og politiregisterforskriften - sletting av opplysninger i politets registre mv.

PU viser til PODs brev av 13.08.20 med vedlagt høringsbrev og høringsnotat fra Justis- og beredskapsdepartementet med forslag til endringer i politiregisterloven og politiregisterforskriften.

Departementet foreslår en rekke endringer i politiregisterloven og politiregisterforskriften. For PUs del er den viktigste delen av høringen det som gjelder sletting i politiets registre, jf. høringsnotatets pkt. 2. Vi har bare kommentarer til denne delen av høringen. De andre forslagene i høringsnotatet, bl.a. knyttet til politiattest, gjenbruk av opplysninger fra DNA-registeret, klageadgang, Datatilsynets påleggskompetanse og hjemmel for sporregisteret, har vi ingen innspill til.

Sletting i politiets registre

Departementet foreslår at politiregisterforskriften § 16-2 annet ledd endres. I dag følger det av bestemmelsen at sletting kan skje på tre ulike måter. Som følge av tidligere lovendringer av politiregisterloven § 69 og arkivloven § 9, foreslår departementet at sletting nå bare skal skje på to ulike måter, enten ved at opplysningene som fjernes tilintetgjøres eller ved at de behandles i tråd med arkivloven. Dette forslaget henger også sammen med at departementet nå foreslår forskriftsbestemmelser for hvordan opplysninger skal slettes i de enkelte politiregistrene i politiregisterforskriftens del 11.

Vi slutter oss i all hovedsak til departementets vurdering av hvilke registre som ikke skal være omfattet av unntaket fra arkivlovens kassasjonsforbud, jf. høringsnotatets punkt 2.2.3.1. Dette gjelder bl.a. for UTSYS, som PU har behandlingsansvar for. Når det gjelder plasseringen av sletteregelen i politiregisterforskriftens kapittel 56, er denne foreslått inntatt i § 56-12 annet ledd. Vi legger til grunn at dette er en glipp, og at riktig plassering skal være i annet ledd i slettebestemmelsen i § 56-11.

Etter dagens § 56-11 annet ledd skal opplysninger som fjernes fra UTSYS bevares og avleveres til Arkivverket. Dette kan også bli ordningen etter den nye bestemmelsen, men dette skal i så fall først skje etter at politiet utarbeider forslag til bevarings- og kassasjonsvurdering for dokumentasjonen som

Politiets utlendingsenhet

opplysningene inngår i, og dernest må Riksarkivaren på vanlig måte treffe vedtak basert på en arkivfaglig vurdering. Når det på side 7 i høringsnotatet står at det er politiet som skal utarbeide forslag til bevarings- og kassasjonsvurdering, legger vi til grunn at ansvaret for dette ligger til POD og de enheter som er utpekt som behandlingsansvarlig for det enkelte politiregister.

Vi gjør oppmerksom på at Riksarkivaren 07. juli 2016 fattet et vedtak om at opplysninger i UTSYS i sin helhet skal bevares. I den forbindelse legger vi til grunn at vedtaket fortsatt vil være gjeldende selv om ordlyden i de aktuelle bestemmelser i politiregisterforskriften endres noe. Det er ikke inngått nærmere avtale med Riksarkivaren om deponering og avlevering av de opplysninger som fjernes fra UTSYS. I dag fjernes opplysningene ved at de skjules og gjøres utilgjengelig for dem som bruker systemet, men opplysningene ligger fortsatt lagret hos politiet. En slik lagring er etter det vi forstår ikke i strid med gjeldende regelverk på området. Tidspunkt og frekvens for deponering og avlevering må avtales med Riksarkivaren.

For øvrig slutter vi oss i all hovedsak også til departementets vurdering av hvilke registre hvor det er behov for å gjøre unntak fra det generelle kassasjonsforbudet i arkivloven, jf. høringsnotatets punkt 2.2.3.2. Av disse registrene er det særlig kriminaletterretningsregisteret og informantregisteret som har størst praktisk betydning for PU. Vi er enig i at hensynet til kriminalitetsbekjempelsen og hensynet til personvernet klart taler imot at opplysningene i disse registrene bevares når de slettes i registrene.

Med hilsen

Kristel Lee Høgslett
Politiinspektør

Jon Andreas Backlund Johansen
Politiadvokat 2

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Politidirektoraret
Sigurd Sagafos

Kripos

Deres referanse:

Vår referanse:
20/87235 - 3

Dato:
22.09.2020

Økonomisk/administrative konsekvenser av endringer i politiregisterloven og -forskriften

Det vises til Politidirektoratets henvendelse av 17. september 2020 hvor direktoratet ber om en vurdering av de økonomiske og administrative konsekvensene av Justis- og beredskapsdepartementets forslag til endringer i politiregisterloven og -forskriften¹ for de av politiets sentrale registre Kripos er behandlingsansvarlig for.

Forslaget til endringer i politiregisterloven og -forskriften vil medføre økonomiske og administrative konsekvenser for kriminaletterretningsregisteret og register for bekymringsamtaler. Videre vil forslaget medføre økonomiske og administrative konsekvenser for den nasjonale løsningen for kommunikasjonskontroll. Det er dessverre ikke mulig å anslå hvor store de økonomiske kostnadene knyttet til disse endringene vil bli, men det må påregnes at særlig endringene i den sentrale løsningen for kommunikasjonskontroll vil medføre kostnader av en viss størrelse.

I kriminaletterretningsregisteret må det utvikles funksjonalitet for å tilintetgjøre opplysningene. P.t. blir opplysninger i kriminaletterretningsregisteret overført til et sperret område. Dette har vært gjort i påvente av de forskriftsendringer Justis- og beredskapsdepartementet nå har foreslått. Som følge av endringene vil de sperrede opplysningene slettes og funksjonaliteten for sletting i kriminaletterretningsregisteret endres slik at opplysningene blir tilintetgjort ved sletting.

I register for bekymringsamtaler vil Justis- og beredskapsdepartementets nåværende forslag medføre at politiet må utvikle en løsning for å beholde sperrede opplysninger i 15 år før de slettes. Dette vil medføre økonomiske kostnader i form av utvikling og vedlikehold av en slik sperreløsning.

Hva gjelder den nasjonale løsningen for kommunikasjonskontroll vil det, avhengig av hvordan lov og forskrift utformes, og gitt de store og stadig økende datamengdene som innhentes, være behov for funksjonalitet som kan lette arbeidet med sortering og adskillelse av materiale

¹ Høringsnotat av 3. juli 2020: Endringer i politiregisterloven og -forskriften – sletting av opplysninger i politiets registre mv.

Kripos

som skal slettes, sperres eller fortsatt være tilgjengelig (opplysninger brukt i sak og overskuddsinformasjon). Det nevnes i den forbindelse at ny strpl. § 216g, i tillegg til kommunikasjonskontroll, romavlytting, dataavlesning, også vil omfatte materiale fra skjult kameraovervåkning og personnær teknisk sporing. Omfanget av behovet for endringer/tilpasninger i KK-systemet vil videre bero på hvordan politiets rutiner for sletting og sperring blir. Det er foreløpig ikke gitt oppdrag om utarbeidelse av slike rutiner.

Det vises for øvrig til Kripas' høringsuttalelse av 11. september 2020 samt vedlagte notat fra Kripas til Riksadvokaten vedrørende samme høring.

Med hilsen

Kristin Ottesen Kvigne
Sjef Kripas

Ellen-Sofie Terland
Politiinspektør

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vedlegg:
Notat RA - ikraftsettingstidspunkt lov 24.04.2020 nr. 33.